

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

ÇOCUK GELİŞİMİ VE EĞİTİMİ

SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ

Ankara, 2012

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
 - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
 - PARA İLE SATILMAZ.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ.....	3
1.1. Serbest Zaman Etkinliklerinin Tanımı ve Önemi	4
1.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri.....	6
1.2.1. İlgı Köşelerinin Çocuğa Olan Etkileri	6
1.2.2. Sanat Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri	7
1.3. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çeşitleri	9
1.3.1. İlgı Köşelerinde Oyun	9
1.3.2. Sanat Etkinlikleri	28
UYGULAMA FAALİYETİ	55
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	57
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	58
2. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİ HAZIRLAMA.....	58
2.1. Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar.....	58
2.1.1. Sanat Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar	59
2.1.2. İlgı Köşelerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar	60
2.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç Gereç Hazırlama	61
2.3. Serbest Zaman Etkinlikleri Hazırlama	62
2.3.1. Sanat Etkinlikleri	62
UYGULAMA FAALİYETİ	65
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	68
MODÜL DEĞERLENDİRME	69
CEVAP ANAHTARLARI.....	74
KAYNAKÇA	76

AÇIKLAMALAR

ALAN	Çocuk Gelişimi ve Eğitimi
DAL/MESLEK	Erken Çocuklukta Öğretmen Yardımcılığı
MODÜLÜN ADI	Serbest Zaman Etkinlikleri
MODÜLÜN TANIMI	Erken çocuklukta serbest zaman etkinliklerine yönelik bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖNKOŞUL	Bu modülün ön koşulu yoktur.
YETERLİK	Serbest zaman etkinliklerini hazırlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini hazırlayabileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none">1. Uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini seçebileceksiniz.2. Uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini hazırlayabilecek/uygulayabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf, erken çocukluk eğitim kurumları, özel eğitim kurumları, rehberlik araştırma merkezleri, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan eğitim odaları Donanım: Kaynak kitaplar, bilgisayar, projeksiyon, fotoğraflar, afiş, broşür, dergiler, uyarıcı pano, tepegöz, asetat, fotoğraflar, CD, VCD, bilgisayar donanımları, DVD, televizyon, legolar, yapbozlar, çeşitli kavram geliştirici eğitici oyuncaklar, eğitici kitaplar, zeka geliştiren oyunlar
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendinizi değerlendirebileceksiniz. Öğretmen tarafından modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçme araçları uygulanacaktır.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Serbest zaman etkinlikleri; okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen rehberliğinde, çocukların küçük gruplar halinde kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda ilgilendikleri etkinliklerdir. İlgi köşeleri ve sanat çalışmalarından oluşmaktadır. Bu iki temel etkinlik bir arada ve dengeli biçimde yürütüldüğü zaman eğitim başarılı olur.

Çocuklar, serbest zaman etkinlikleri sırasında kendi isteklerine ve ilgilerine göre çoğu zaman da kendi seçtikleri arkadaşlarıyla bir etkinliğe yöneldikleri zaman yetişkin baskısı hissetmeden, rahat ve özgür bir ortamda daha yaratıcı olurlar, denemelere girişirler ve buluşlarını serbestçe ortaya koyabilirler.

Okul öncesi eğitimin çocuğun sosyal, zihinsel, duygusal, dil ve fiziksel gelişim alanlarına sağlayacağı kazanımlar, öğrenme ve öğretme ortamının kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Öğrenmeyi kolaylaştırmak için öğrenme ortamının, çocukların ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi gerekir.

Bu modülde, erken çocukluk eğitim kurumlarında serbest zaman etkinliklerini planlama, eğitim ortamını düzenleme, etkinliklere çocukları yönlendirirken dikkat edilecek noktaları kavrayacaksınız. Ayrıca serbest zaman etkinlikleri hazırlayabilecek ve çocuklara uygulayabilme becerisi elde edeceksiniz. Serbest zaman etkinlikleri ile ilgili verilen örnek etkinlik ve araç gereç rehberliğinde, siz de yaratıcılığınızı kullanarak, etkinlikler hazırlayabilmek ve uygulayabilmek için yeni bilgi ve beceriler kazanacaksınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini seçebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Okul öncesi eğitim kurumlarında serbest zaman etkinliklerini gözleyiniz.
- Serbest zaman etkinliklerini inceleyiniz.
- Serbest zaman etkinliklerinin çeşitlerini araştırınız.

1. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ

“BUGÜNÜN ÇOCUKLARINI YETİŞTİRİNİZ. ONLARI YURDA, ULUSA YARARLI İNSANLAR YAPINIZ. BUNU SİZDEN İSTİYOR VE DİLİYORUM.”

K. ATATÜRK

Serbest zaman etkinlikleri, programın ilk etkinlikleridir. Bu etkinliklerin çocukları diğer etkinliklere ve güne hazırlama özelliği vardır. Ancak her güne serbest etkinlikle başlama mecburiyeti yoktur. Öğretmen isterse çocukların ilgisini çekmek ya da o günkü etkinliklere çocuğu hazırlamak amacıyla serbest zaman etkinlikleri yerine farklı bir etkinlikle de güne başlayabilir. Öğretmen, serbest zaman etkinliklerinde çocukların bireysel ihtiyaçlarına ve ilgilerine yönelik olarak çok sayıda seçeneği aynı anda sunmalıdır. Bu etkinliklerdeki serbestlik çocukların etkinlik seçmedeki özgürlükleridir. Bu etkinliğe ayrılan süre içinde tek başlarına ya da grup halinde istedikleri etkinlikte bulunabilirler. Planda belirlenen amaçlar doğrultusunda gerekli araç gereç öğretmen tarafından hazırlanır. Ancak çocuklar istedikleri araç gereci seçmede özgürdürler. İyi planlanmış bir serbest zaman etkinliği, çocukların amaçlanan kazanımlara ulaşmalarında sayısız yarar sağlar. Serbest zaman etkinlikleri, ilgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerinden oluşmaktadır. Sanat etkinliğine serbest etkinliği içinde yer verilebildiği gibi günlük plana uygun farklı zamanlarda da yer verilebilir.

- Okul öncesi eğitim kurumlarında ilgi köşeleri;
 - Evcilik,
 - Fen ve matematik,
 - Sanat,
 - Kitap,

- Blok,
 - Müzik,
 - Kukla,
 - Eğitici oyuncak,
 - Kostüm ve aksesuar
 - Geçici ilgi köşelerini içermektedir.
- Serbest zaman içinde sanat etkinlikleri de yapılabilir. Bu etkinlikler;
- Yoğurma maddeleri,
 - Kâğıt çalışmaları,
 - Boya çalışmaları,
 - Artık malzemelerle (**kolaj**) yapılan çalışmalardan oluşur.

Resim 1.1: Serbest zaman etkinlikleri

Serbest zaman diliminde çocuklar yetişkin yönlendirmesi olmadan kendi ilgileri doğrultusunda oynayacakları köşeleri ve oyun arkadaşlarını seçerler. Köşelerde oyun olarak da isimlendirilen serbest zaman etkinlikleri çocuk oyunlarından “yarı yapılandırılmış oyun” kategorisi için değerlendirilmektedir.

1.1. Serbest Zaman Etkinliklerinin Tanımı ve Önemi

“BİLİM, BİR NESNEYİ BİLMEK, ONU KULLANMAK VE ÇEŞİTLİ ŞEKİLLERE DÖNÜŞTÜREBİLMEKTİR.”

Jean PİAGET

Serbest zaman etkinlikleri, programın ilk etkinliğidir. İlgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerinden oluşmaktadır. Çocukları diğer etkinliklere ve güne hazırlama özelliği taşıdığı için mümkün olduğunca programdaki yeri değiştirilmemelidir. Bu etkinliklere programda ayrılan süre, yaş gruplarına göre belirlenmelidir. Yine de çok katı davranmamalı, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre süre ayarlanmalıdır.

Eğitimci günlük eğitim programında seçtiği amaçlar, kazanımlar ve araç olarak ele aldığı konuyu göz önüne alarak, çocuğun kazanımlarını ortaya çıkaracak şekilde, ortamın nasıl hazırlanacağını, uyarıcıların hangi düzenlemelerle sunulacağını, hangi araçların kullanılacağını belirlemelidir. Öğretmen, çocuklar geldiklerinde onlarla yeterince ilgilenmek için hazırlıklarını son ana bırakmamalı, çocuklar okula geldiklerinde sınıf ortamını hazır bulmalıdır. Buna göre çocuklar serbest zamanda ilgi ve ihtiyaçlarına göre istedikleri etkinliklere öğretmen müdahalesi olmadan kendi tercihini yaparak yönelmelidir.

Öğretmen bu etkinliklerde çocukların bireysel ayrıcalıklarına, ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik çok sayıda seçeneği aynı anda sunmalıdır. Çocuklar istekleri doğrultusunda, hangi çalışmaya katılacaklarına karar vermelidir.

Resim 1.2: Serbest zaman etkinlikleri

Serbest zaman etkinlikleri çocuğun yaratıcılığını geliştirme, kendisini ifade etmesini sağlama, yardımlaşma, paylaşma, iş birliği, başladığı işi bitirme konusunda kararlı olma, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme, problem çözme, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma ve kas becerilerini geliştirme açısından önemlidir.

Serbest zaman etkinliklerinde, seçeneklerin çeşitli olması çocukların ilgilerine göre karar vermelerini kolaylaştırır. Bu etkinliklere serbest zaman etkinlikleri denilmesi çocukların tamamen serbest bırakılması anlamına gelmemelidir. Eğitimci, çocuklar ihtiyaç duyduklarında onlara rehberlik etmelidir. Ancak bu rehberlik, uyarıcı ortamı düzenleyici ve çocukların kendi istekleri doğrultusunda karar verme becerilerini geliştirici nitelikte olmalıdır. Çocukların çalışmalarına rehberlik, kesinlikle müdahale anlamı taşımamalıdır. Öğretmen, çocukların etkinlikler sırasında araç gereçleri nasıl kullanacaklarını göstermelidir. Örneğin, makası tutma ve kullanma, boya fırçalarını kullanma vb. öğretmenin sadece bu araçları kullanım konusunda yardımcı olarak çocukları çalışmalarında serbest bırakması, onların bağımsız çalışma alışkanlığını kazanmaları açısından önemlidir. Bağımsız çalışma alışkanlığını kazanan çocukların kendilerine güven duyguları güçlenir. Böylece çocukların çalışmalarını bitirme konusunda kararlı davranışlar sergiledikleri gözlenir. Buna karşın öğretmenin müdahale anlamı taşıyan yönergeleri doğrultusunda çalışan çocuklar,

yaratıcılıklarını ortaya koyamayacakları gibi öğretmen yanlarından ayrıldığında çalışmayı yarım bırakabilirler. Çünkü kendi kararlarını kendi başlarına vermede zorlanabilirler.

Serbest zaman etkinlikleri süresince çocukların birden fazla çalışmaya katılmaları desteklenmelidir. Etkinlik süresince başarısızlık endişesi nedeniyle daima aynı çalışmaya katılan ve bu çalışmada çoğu zaman kararlı olan çocuklara diğer çalışmalar tanıtılmalı ve düzeyine uygun en basit çalışmalardan başlayarak daha ileri çalışmalara geçilmelidir. Bunun sonucunda öğretmen, çocukların başarabildiklerinden başaramadıklarına doğru bir yol izleyerek onları cesaretlendirmelidir.

Öğretmen çocukların çalışmalarına değer vermeli ve bu çalışmalarını dosyalayarak uygun yerde saklamalıdır. Çocukların gelişim raporlarının yazılmasında diğer etkinliklerde olduğu gibi serbest zaman etkinlikleri sırasındaki gözlemleri de öğretmen açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Resim 1.3: Serbest zamanda ilgi köşelerinde oyun

1.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri

Serbest zaman etkinlikleri, ilgi köşeleri ve sanat etkinliklerinin etkileri olarak ikiye ayrılır. Çocuklar bu etkinliklerde kendilerini daha iyi ifade ederler.

1.2.1. İlgi Köşelerinin Çocuğa Olan Etkileri

- Çocukları tanımamızı, rehber olmamızı, problemlerini çözümlenemizi kolaylaştırır.
- Çocukların yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlar, yaratıcılıklarını geliştirir.
- Çocukların büyük ve küçük kas gelişimlerine olumlu etkisi olur.
- Zihin ve dil gelişimlerine olumlu etkisi olur.
- Çocukların sosyal ve duygusal gelişimine yardımcı olur, çocukların rahatlamalarını sağlar.
- Çocukların yaşlılarıyla oyun oynarken rahatlamalarını sağlar.
- Çocukların okula uyumunu kolaylaştırır.
- Çocukların güzel zaman geçirmelerini sağlar.
- Başkalarını anlama ve kendilerini başkalarına anlatma yetenekleri artar.
- İlgi köşelerinde oynadıkları oyunlar sırasında çocuklar iç dünyalarında yaşadıkları mutluluklarını öfkelerini, kızgınlıklarını, korkularını, duygularını ve ha-

yallerini yansıtarak kendilerini ifade ederler. Çevresindeki kişilerle özdeşim kurarak onları taklit ederler.

Resim 1.4: İlgi köşesi oyunu

Çocuklar ayrıca ilgi köşelerindeki oyunlar aracılığıyla arkadaşları ile etkileşime girerek paylaşma, yardımlaşma, iş birliği gibi sosyal davranışları kazanırlar. İlgi köşelerindeki araç gereçleri kullanarak çocuklar, deneme yanılmalar yaparlar, objeleri incelemeyi ve araştırmayı öğrenirler. Böylece çocukların olaylar arasında neden-sonuç ilişkileri kurma ve problem çözme becerileri gelişir. Bütün bunlardan da görüldüğü gibi ilgi köşeleri çocuğun gelişiminde önemli bir yer tutar.

1.2.2. Sanat Etkinliklerinin Çocuğa Olan Etkileri

Resim 1.5: Sanat etkinlikleri

Sanat etkinlikleri, temelde yaratıcılığı ve estetik duyarlılığı geliştirmeyi hedefleyen etkinliklerdir. Bu çalışmalarda önemli olan nokta elde edilen sonuç değil kullanılan yöntemlerdir. Bu nedenle çocuklara yeterli zaman, rahat çalışabilecekleri genişlikte bir yer, yaş, gelişim düzeyi ve bireysel ayrıcalıklarına uygun araç gereçler verilmeli, böylece yaratıcılığını daha iyi ortaya koymasına sağlanmalıdır.

İyi planlanmış sanat çalışmalarıyla çocukların değişik malzemelerle karşılaşması çocukların psikomotor, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimleri desteklenir. Çocuk açısından sanat çalışmaları bir nesnenin aynen kopya edilebilmesi anlamını taşımamalıdır. Sanat çocuğun duygularını ve düşüncelerini algılamasını, problemlerini, korkularını, kaygılarını,

kızgınlıklarını, üzüntülerini, mutluluklarını, hayallerini, merak ettiklerini yansıtmalıdır. Okul öncesi dönemde verilen sanat eğitimi, çocukların zevk alarak katılacakları etkinlikler aracılığıyla kendisini etkileyen obje ve olaylara karşı olumlu tutum ve tavır geliştirmelerini, sanat çalışmalarına ilgiyi arttırmayı, duygu ve düşüncelerini ifade edebilmeyi geliştirici, hayal gücünü ve yaratıcılığını destekleyici nitelikte olmalıdır.

Sanat etkinlikleri sırasında çocukların çalışmalarına müdahale edilmesi (örnek verme, çizgilerini düzeltme, aynen taklit etmesini isteme, baskı yapma gibi) onların yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini, bağımsızlık duygularının gelişimini engeller. Böylece yetişkine bağımlılıkları artar ve kendilerini serbestçe ifade edebilme istekleri engellenmiş olur.

Öğretmen, çocukları yaratıcı çalışmalara teşvik etmek için gerekli çevresel düzenlemeleri yapmalı ve bu doğrultuda programlar hazırlayarak çocukların sanat çalışmalarına zevk alarak katılmalarına olanak sağlamalıdır.

Böylece çocukların;

- Çevrelerine karşı duyarlı olmalarına,
- Hayal güçlerini kullanabilmelerine,
- Yaratıcılıklarını geliştirebilmelerine,
- Yeni durumlara daha kolay uyum sağlayabilmelerine,
- Hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları durumları fark edebilmelerine,
- Kendilerini ifade edebilmeyi öğrenmelerine,
- Esnek bir kişilik geliştirmelerine,
- Bağımsızlıklarını geliştirerek, kendilerine olan güvenlerini arttırmalarına yardımcı olunacaktır.

Öğretmen, serbest zaman etkinlikleri sırasında çocukların sanat çalışmalarına yetişkinlerin ölçülerine göre değil her çocuğun yaş, ilgi ve gelişim düzeyine göre değer vermelidir. Çocuklar birbiriyle kesinlikle kıyaslanmamalıdır.

1.3. Serbest Zaman Etkinliklerinin Çeşitleri

Serbest zaman etkinlikleri, ilgi köşelerinde oyun ve sanat etkinliklerinden oluşmaktadır.

1.3.1. İlgi Köşelerinde Oyun

Okul öncesi dönemde çocuklara gelişimsel amaçların kazandırılabilmesi için uyarıcı ortamın, onların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde düzenlenmesi gereklidir. Uyarıcı ortamın düzenlenmesindeki özellikler, çocukların gelişimleri, yeni ve özgün ürünler oluşturmaları, yeni davranışlar ortaya koyabilmeleri ve özellikle yaratıcılığa yöneltilmeleri açısından önemlidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların tüm gelişimlerine yardımcı olan ilgi köşeleri ancak doğru olarak seçilen araç gereçlerin uygun bir şekilde yerleştirilmesi ile amaçlarına ulaşır. İyi planlanmamış yetersiz araç gereçlerle rastgele düzenlenmiş köşeler, çocukların gelişimine yardımcı ve destek olmakta yetersiz kalır.

Okul öncesi eğitimde ilgi köşeleri önemli bir yer tutmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunabilecek ilgi köşeleri; Evcilik, fen ve matematik, sanat, kitap, blok, müzik, kukla, eğitici oyuncak, kostüm ve aksesuar köşeleri ile amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda düzenlenen geçici ilgi köşelerini içermektedir. Atatürk Köşesi, Okul öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğine göre düzenlenmeli, çocuklarla birlikte güncelleştirilmelidir.

Köşelere ayrılan alanın yeterli olmasına ve diğer etkinlikler için de boş alan bırakılmasına dikkat edilmelidir. Diğer etkinliklere yeterince boş alan bırakabilmek için köşelerin sınırlarını belirlerken paravanlardan, çift taraflı oyuncak raflarından veya arka arkaya konulan oyuncak dolaplarından yararlanılarak mekânın ekonomik kullanılması sağlanabilir. Her köşe için ayrı bir alanın oluşturulması, çocukların ilgilerinin dağılmamasına ve seslerin onları rahatsız etmemesine yardımcı olur.

Eğitimci, ilgi köşelerinin hepsini aynı anda düzenlemelidir. Ancak sınıfın küçük olması ve çocuk sayısının mekâna göre fazla olması durumunda, ilgi köşelerine dönüşümlü olarak yer verebilir. Öğretmen hangi ilgi köşesine ne zaman yer vereceğine, çocuğa kazandırmak istediği kazanımlara ve araç olarak seçtiği konuları dikkate alarak karar verebilir. Bununla birlikte öğretmen çocukların ilgilerini arttırabilmek için zaman zaman ilgi köşelerinin yerlerini değiştirebilir. Köşelerdeki araç gereçleri gözden geçirerek, gerektiğinde yenilerini ilave edebilir. Köşede uzun süre bulunan araçları kaldırıp yerine yenilerini koyabilir veya sınıflar arasında araç gereç değişimi yapılabilir.

➤ Evcilik Köşesi

Evcilik köşesi okul öncesi eğitim kurumlarında mutlaka bulunması gereken köşelerden biridir.

Resim 1.6: Evcilik köşesi

Çünkü çocuklar bu köşelerde oynamaktan büyük zevk alırlar. Aldıkları çeşitli rollerle hayal güçlerini de kullanarak değişik oyunlar oynarlar. Bazen anne, baba, çocuk, doktor, hemşire, öğretmen, postacı gibi çeşitli kimliklerle gelecekte üstlenecekleri rollere hazırlanırlar. Çocuk bu köşede kendi kendine ya da arkadaşları ile oynarken hayal gücünü geliştirir. Paylaşmayı, yardımlaşmayı ve kurallara uyma gibi pek çok sosyal davranışı kazanır.

Evcilik köşesinde çocuk, arkadaşları ile bir oyunu paylaşırken onlarla iletişim kurar. Kelime hazinesini zenginleştirir. Hayal güçlerini de oyuna katarak yaratıcılıklarını geliştirirler. Bu köşelerde oynanan oyunlar bazen öğretmene çocuk hakkında önemli bilgiler verebilir. Tek başına ya da grupla oynanan oyunlarda çocuk bazen duygusal problemlerini, sıkıntılarını kendini ifade ederek duygusal rahatlama sağlar. Bu nedenle öğretmenin iyi bir gözlemci olması gerekmektedir.

- Evcilik köşesinin çocuklara sağladığı yararlar şöyle sıralanabilir:
 - Dil gelişimine yardımcı olur.
 - Paylaşmayı, yardımlaşmayı ve başkalarının hakkına saygılı olmayı öğrenir.
 - Gelecekte üstlenecekleri rolleri tanır.
 - Aldığı görevi yerine getirmeyi öğrenir, sorumluluk duygusu gelişir.
 - Cinsel kimliğini kazanır.
 - Toplum kurallarını öğrenir.
 - Duygusal yönden rahatlar.
 - Sosyal gelişmesini sağlar.
 - Yaratıcılığı gelişir.
 - Hayal gücü gelişir.

Çocuk gelişimi için bu köşenin amacına ulaşabilmesi, hazırlanacak köşe ile doğru orantılıdır. Bu nedenle evcilik köşesi gerekli materyallerle donatılmalıdır. Köşede yer alacak materyaller gerçek yaşamdakilerin küçük modelleri olmalıdır. Çocuklar için ayırdığımız evcilik köşesinin içinde oturma grupları, yemek odası mutfak, yatak odası gibi bölümler yer alır.

Oturma bölümünde çocuklara göre yapılmış oturma yerleri, minderler ya da koltuklar yer alır. Üzerine canlı renklerde desenli, çocukların sevebileceği kumaşlar geçirilebilir. Oturma grupları cam kenarlarında yer alabilir. Eğer cam kenarlarında olamıyorsa duvara

küçük bir perde dikilip asılarak pencere havası verilebilir. Hazırlanan oturma grubunun yanına minderler konulabilir. Minderlerin kaplanacağı kumaş da yıkanabilir, dayanıklı ve canlı renklerde olmalıdır. Seçilen kumaşların birbirine uyumlu olmasına dikkat edilmesi gerekir.

Evcilik köşesinde bulunabilecek eşyalardan masa ve sandalyeler çocuklara uygun büyüklükte olmalıdır. Köşe içerisinde çocukların çarpmadan rahatça dolaşabilecekleri bir yere yerleştirilmelidir.

Bu köşede yer alan araç gereçler arasında mutfak eşyaları da önemli bir yer tutar. Çocukların rahatça oynayabileceği küçük tabaklar tencereler, kaşıklar, çatalar, bıçaklar, çay-kahve takımları, bardaklar, fırın, buzdolabı gibi pek çok oyuncak bu bölümde yer alır. Bu tür oyuncakların kesici olmamasına dikkat edilmelidir.

Evcilik köşesinde yer alabilecek oyuncaklar arasında ütüler, bebekler, çantalar, terlikler, şapkalar, büyüklere ait giysiler yer alır. Çocuklar yetişkin giysilerini giymekten hoşlandıkları için yetişkinlere ait giysiler, iş kıyafetleri de köşede yer almalıdır. Bütün malzemeler çocuklara değişik ve zevkli oyun oynama imkânı verir.

Bu kadar çok oyuncuğun bir arada durması estetik açıdan hoş görülmeyeceği gibi çocukların rahatça oynamasına da imkân vermez. O nedenle bu araç gereçlerin konabileceği bir dolaba ihtiyaç vardır. Dolapları çocuklar rahatça açıp kapatabilmeli oyuncaklarını buraya koyup çıkarabilmelidir. Köşedeki araç gereçlerin bir kısmı kaldırılmalı, zaman zaman bu araç gereçler dönüşümlü getirilerek köşenin havası değiştirilmelidir.

Bu köşede çocuklar, yetişkinlere ait giysileri ve aksesuarları kullanmaktan büyük zevk duyarlar. Elbiseler, etekler, kemerler, çeşitli şapkalar, ayakkabılar, çantalar (seyahat çantaları, okul çantaları, bayan kol çantaları, evrak çantaları, pazar çatmaları vb.) bu köşede bulundurulmalıdır. Giysilerle kullanılacak değişik aksesuarlar (takılar, fularlar, tokalar, saç bantları, kol saatleri, kol saatleri, gözlükler vb.) bu köşede bulundurulmalıdır. Ayrıca amaç ve kazanımlara araç olarak seçilen konu doğrultusunda farklı kültürlere ait değişik giysiler ve aksesuarlar da ilave edilebilir.

Evcilik köşesinde oynayan çocuklara zaman zaman öğretmen kendisi de bir rol alarak katılmalıdır. Çocukların ev ve aile yaşamlarındaki problemleri (varsa) ortaya çıkarılarak çocuğa yardım edebilmesi açısından böyle bir katılım yararlı olabilir. Eğitimci köşede oynayan çocukları rahatsız etmeden onları gözlemeli, yeri geldiği zaman da köşedeki araç gereçlerin tanıtımı için çocuklara rehberlik etmelidir.

Evcilik köşesinde oynandıktan sonra köşenin temiz ve düzenli bir duruma getirilmesinin sağlanması da öğretmenin görevidir. Bunun için öğretmen köşenin toplanması ve temizlenmesinde çocuklara rehberlik etmelidir.

➤ Blok Köşesi

Çocukların tam anlamıyla hayal güçlerini kullanarak yaratıcılıklarını geliştirip ortaya koydukları köşe, blok köşesidir. Bu nedenle yaratıcılıklarının gelişmesinde bloklar önemli yer tutar. Bloklarla oynama çocukların büyük ve küçük kas gelişimine de katkı sağlar.

Blok köşesinde beraber oynanan oyunlar, çocukların sosyal gelişmesine etkisi açısından önemlidir. Çocuklar blok köşesinde arkadaşlarıyla birlikte oynama, yardımlaşma, iş birliği yapma gibi sosyal davranışları gösterirler. Çocuklar tarafından ortaya çıkarılan ürünler, çocuğun güven duygusunun artmasına, daha değişik ürünler yapmak için çalışmalarına katkı sunmaktadır. Bloklarla oynanan oyunlar, aynı zamanda çocuğun problem çözme becerisini de geliştirir.

Blok köşesinde bulundurulacak bloklar çeşitli büyüklüklerde olmalıdır. Bunlar bir araya geldiğinde bir bütün oluşturabilmelidir. Tahtadan yapılmış çeşitli büyüklüklerde bloklar, içi boş kutular, tahta kaşıklar, oyuncaklar, hayvanlar, trafik işaret takımları bu köşede bulundurulabilecek oyuncaklardır.

Resim 1.7: Çeşitli büyüklükteki tahta bloklar

Bloklar çocukların rahatça oynayabilmesi açısından çok sayıda olmalıdır. Kolay taşınması için tahtadan yapılmış ve zımparalanmış olmalıdır. Aksi halde çocukların eline kıymık bataabilir ve istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Zımparalanan blokların üzerine bir kat mat cilanın sürülmesi blokları daha dayanıklı hale getirir. Bloklar büyüklük ve ağırlık yönünden çocukların rahat taşıyabilecekleri ölçülerde olmalıdır.

Blokların yerleştirileceği raflar çocukların boyuna, göre yapılmalıdır. Bloklarla oynamak isteyen çocuklar rahatça buradan blokları alabilmeli yerine kolayca koyabilmelidir. Bloklar üst üste koyulurken çocuğun boyunu geçmemesine dikkat edilmelidir. Çocuğun boyunu aşan bloklar devrilerek tehlike yaratabilir.

Blok köşesi, oynanırken en fazla ses çıkaran köşedir. Bu nedenle rahatsız etmeyecek bir bölüme yerleştirilmelidir. Gürültüyü önlemesi açısından yere bir halı serilmelidir. Blok köşesi çocukların rahatça oynayabilmesi için geniş bir alana yerleştirilmelidir. Öğretmen blok köşesine blokları ne kadar çeşitli ve bol koyarsa çocukları bu köşeye çekmede o kadar başarılı olur. Çocuklar bu köşede bloklardan inşaat oyunları oynayabilecekleri için uyarıcı olabilecek yardımcı materyallere de (kasklar, inşaat başlıkları, tekerlekler, çemberler,

tulumlar, tahtadan yapılmış hayvan ve taşıtlarla ilgili oyuncaklar gibi) amaçlara, kazanımlara bağlantılı olarak yer verilebilir.

Blok köşesinde ayrıca, boyut olarak daha küçük ve sert ahşaptan yapılmış değişik geometrik şekiller ve birbirini tamamlayıcı parçalardan oluşan bloklar bulunmalıdır. Çocukların bu bloklarla yaratıcı ürünler oluşturabilmeleri için parça sayısının fazla olmasına özen gösterilmelidir.

Resim 1.8: Plastik bloklar

Blok köşesinde oynayan çocukları gözlemeli, " Ne yapıyorsun? " Nasıl yapabilirsin?" gibi sorularla onları düşünmeye ve planlama yapmaya yöneltmelidir. Böylece çocuğun çeşitli çözüm yollarını düşünmesini ve yaratıcılığının, hayal gücünün harekete geçmesini sağlamalıdır. Öğretmenin blok köşesinde durmaması, çocuğun bu köşeye ilgisinin azalmasına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen bu köşedeki çocuklara sorular sorarak düşündürücü uyarılarda bulunarak onları heveslendirme yoluna gitmelidir.

Blokların toplanarak yerlerine koyulması sürecine öğretmen de katılmalı böylece çocuklara tertip ve düzen alışkanlığı kazandırılmalıdır. Blokların hep aynı yerlere konması çocuklarda genişlik sayı gibi matematiksel kavramlarının gelişmesi açısından önemlidir.

Zaman zaman çocukların yaptıkları ürünler, bu köşede sergilenerek çocukların güven duygularının artırılması ve bu köşeye ilgilerinin çekilmesi açısından önemlidir.

➤ **Kitap Köşesi**

İnsanların en iyi dostu olan kitaplar henüz okuma yazma bilmeyen çocuklar için de iyi bir arkadaştır. Okuyamaları bile sayfalarını karıştırmak resimlerine bakmak, çocuklar için büyük bir zevktir. Çocukları kitaba alıştırmak ve sevdirmek için okul öncesi eğitim kurumlarında kitap köşesi bulunmalıdır.

Resim 1.9: Kitap köşesi

Çocuklar kitaplardaki kahramanlarla özdeşim yapıp onların davranışlarını örnek alırlar. Öykü kahramanlarının yaşadıkları olaylara sevinir veya üzürlürler. Bu nedenle yetişkinlikte kazandırmak istedikleri davranışları, öyküdeki kahramanlar çocuklara daha kolay verebilir. İyi nitelikler taşıyan kitaplar, çocuğa iyi davranışları yansıtarak çocuğa sanat zevki aşılar. Okuma ilgi ve isteği uyandırır.

➤ Kitapların Çocuklara Sağladığı Yararlar

- Okuma alışkanlığı kazandırır.
- Hayal gücünü zenginleştirir.
- Dil gelişimine yardımcı olur.
- Eğlendirir.
- Kitap sevgisi aşılar.
- Olumlu davranışlar kazandırır.

Kitap köşesi anaokulunun en sessiz ve aydınlık yerinde düzenlenmelidir Burada kitapların konulabileceği, çocukların boyuna uygun raflar bulunmalıdır. Kitaplar bu raflara kapakları öne gelecek şekilde çeşitli boyutlarda yerleştirilmelidir. Zaman zaman bu köşelerdeki kitaplar değiştirilmelidir.

Rafların bir bölümüne günlük programdaki amaç ve kazanımlara araç olarak seçilen kitaplar, diğer bölümlerine de eskimiş dergiler, mecmualar, gazeteler yerleştirilebilir. Çocuklar bunların sayfalarını inceleyerek resimlerini keserek kendilerine ait bir kitap hazırlayabilirler.

Çocukların bu köşede rahatça oturup kitaplara bakabilmesi için masa ve sandalye bulundurulmalıdır. Bu köşedeki masa ve sandalyeler diğerlerinden farklı biçimde ve renkte düşünülmelidir. Yere halı ve minder konarak çocukların yerde de kitaplara bakabilmesi sağlanmalıdır.

Öğretmen bu köşede kitaplara bakan çocuklara kitapların zarar görmemesi için gereken uyarıları yapmalı, bazen onlarla beraber kitaplara bakarak çocuklarla beraber bu zevkli dakikaları paylaşmalıdır.

Bu köşede çocuklar ilgi duydukları kitapların resimlerine bakarak öyküler oluşturabilir, birbirlerine öyküler anlatabilirler. Bu da onların hayal güçlerini geliştirir, yaratıcılıklarını ve dil gelişimlerini destekler.

Kitaplar yaşlara göre gerek iç yapı, gerekse dış yapı özellikleri yönünden değişiklikler göstermektedir. Kitap köşesine konulacak kitaplar bol resimli olmalıdır. Resimleme, kitabın içeriğini açıklayıcı nitelikte olmalı, kullanılan çizgiler ve renkler yuvarlak, yumuşak, gözü yormayacak ve resim bütünlüğünü sağlayacak şekilde uyumlu olmalıdır. Resimlerde gereksiz ayrıntılara yer verilmemiş olmasına dikkat edilmelidir. Çünkü bunlar çocuğun ilgisini konudan uzaklaştırabilir. Bu nedenle kitap seçiminde içerik özelliklerini de dikkate

almak gerekir. Kitaplarda işlenen temalar iyi seçilmelidir. Çocukların yakın çevresindeki kişileri, olayları ve doğa ile ilgili konuları ele alan kitaplar tercih edilebilir.

Kitap köşesi için seçilecek kitapların dış yapı özelliklerinde; kâğıdın kalitesine, sayfaların kartondan yapılmış olmasına veya sayfalarda kalın kâğıdın kullanılmasına, pürüzsüz ve gözü yormayan mat kâğıt hamuru kullanılmasına dikkat edilmelidir. Kapağın kalın olması, ciltlemenin kaliteli yapılması kitabın dayanıklılığı açısından önemlidir.

➤ Fen ve Matematik Köşesi

Çocukları gözlem yapmaya, araştırma, inceleme ve keşfetmeye yönelten etkinliklerdir.

Resim 1.10: Fen ve matematik çalışmaları

➤ Fen ve Matematik Etkinlikleri

- Deneyler,
- Araçları tanıma ve kullanma,
- Keşifler, icatlar,
- Mutfak çalışmaları,
- Doğa gezileri ve yürüyüşleri, piknikler, kamplar,
- Koleksiyonlar,
- İlgili bilim alanlarındaki kaynak kişileri konuk olarak çağırma,
- Başvuru kitaplarını, diğer kitapları ve dergileri inceleme,
- Fotoğraf çekme, fotoğraf inceleme,
- Belgesel izleme vb. çalışmalardan oluşmaktadır.

Ayrıca fen ve matematik etkinlikleri sırasında çocukları doğaya çıkarıp onlara doğayı ve doğadaki canlı ve cansız varlıkları tanıtmaya, sevdirmeye ve korumaya yönelik bilgi ve becerilerle donatmanın önemli olduğu da unutulmamalıdır.

Bireyin çevresi ile etkileşime geçtiği andan itibaren fenle ilişkisi başlar. Fen öğrenimi ailede başlar, okul yaşamında devam eder.

Okul öncesi eğitim, çocukların fen ve matematiğe karşı ilgi ve tutumlarının gelişmesinde önemli yer tutar. Bu dönem çocuğu, hareketli ve sürekli bir oyun dünyası içindedir. İlgi duyduğu şeyleri oyun yolu ile öğrenmekten büyük haz duyar. Bu nedenle okul

öncesi eğitim kurumlarında fen ve matematik etkinlikleri yapılırken oyunlardan yararlanılmalıdır.

- Fen ve Matematik Köşesinde Yapılan Çalışmaların Çocuklara Sağladığı Yararlar
 - Yaşadığı çevreyi tanıma, deneyerek ve yaşayarak öğrenme imkânı sağlar.
 - Çocukların özgüvenleri gelişir.
 - Gözlem ve deney yeteneklerini geliştirir.
 - Problem çözme becerisini geliştirir.
 - Araştırmaya yönlendirir, merak duygusunu artırır.
 - Temel bilgilerini artırır.
 - Grup çalışması ile sosyal gelişimine olumlu etkisi olur.
 - Yapılan faaliyetler yaratıcılıklarını geliştirir, çocukları zihinsel yönden uyararak çevrelerine karşı daha duyarlı olmalarını sağlar.
 - Paylaşmayı, yardımlaşmayı, başkalarının hakkına saygılı olmayı öğrenir.
 - Sorumluluk edinir, aldığı görevi yerine getirmeyi öğrenir.
 - Olaylar arasında ilişki kurmayı öğrenir.
 - Yetişkinler ve diğer çocuklarla iletişim kurmayı öğrenir.
 - Kendi kendini denetlemeyi öğrenir.
 - Belli bir obje ve uyarıcıya dikkatini toplamayı öğrenir.
 - Kendini ve çevresini algılama imkânı bulur.
 - Büyük ve küçük kaslarını kullanır.
 - Bedensel koordinasyonu gelişir.
 - Fen ve matematik etkinlikleri ile ilgili araçları kullanma becerisi kazanmalarına yardım eder.
 - Çocuklar gözlem yapmayı, araştırmayı, soru sormayı öğrenirler.
 - Matematiksel kavramları eğlenceli ve somut olarak öğrenir.
 - Günlük yaşantısındaki matematik kavramlarının farkına varır.
 - Matematiğe olumlu bir yaklaşım sergiler.
- Fen ve Matematik Etkinliklerinde Dikkat Edilmesi Gereken Özellikler
 - Fen ve matematik köşesindeki raflar çocukların erişebileceği yükseklikte olmalıdır.
 - Malzemeler tehlike oluşturmayacak nitelikte ve çocuğun göz hizasında yerleştirilmelidir.
 - Uygulanacak etkinlikler için gereken tüm materyaller kullanıma hazır şekilde düzenlenmelidir.
 - Uygulama yapılacak ortamda çocuğun dikkatini dağıtacak unsurlar bulundurulmamalıdır.
 - Çocukların ilgileri yönünde çalışmalara katılımları sağlanmalı, zorlamada bulunmamalıdır.
 - Çocukların başarıyı tatmalarını ve öğrenmelerini destekleyici davranışlar sergilenmelidir.
 - Matematiksel kavramlar somutlaştırılarak verilmelidir.

- Fen ve matematik etkinlikleri ve diğer etkinliklerde her çocuğun bireysel özelliği dikkate alınmalıdır.
- Etkinlikler çocukların hazır oluşlarına göre basitten zora doğru bilgi ve becerilerine yönelik düzenlenmelidir.
- Etkinlikler, çocukların etkin olarak katılmaları sağlayarak eğlenceli bir şekilde sunulmalıdır.
- “Proje merkezli yaklaşım” ile çocukların etkinlik sonunda ortaya bir ürün koymaları sağlanmalıdır.

Çocuk sürekli olarak merak eden ve çevreyi tanımaya çalışan bir varlıktır. Öğretmen de çocuktaki bu merak duygusunu arttırmaya çevresinde olup bitenlere karşı çocuğun kafasında oluşan bir sorunun oluşmasına, merak uyandırmaya çalışmalıdır. Daha sonra onları yönlendirmeli ve bu soruların cevaplarını oyun ve deney yolu ile bulmalarına yardımcı olmalıdır. Bu amaçla da sınıfın bir yerinde fen ve matematik köşesi oluşturulmalıdır.

Fen ve matematik köşesi, sınıfın aydınlık bir yerinde düşünülmelidir. Burada bulundurulacak araç gereçlerin ilgi çekici ve yeterli sayıda olmasına dikkat etmek gerekmektedir. Yine köşenin çocuklara cazip gelmesi için sık sık değişiklikler yapılmalı, bu değişikliklerin yapılması esnasında çocuklara da sorumluluk verilmelidir.

➤ Fen ve Matematik Köşesinde Bulundurulabilecek Araç Gereçler

Büyüteç, termometre, saat, levhalar, mıknatıslar, prizmalar, çeşitli bitki ve tohumlar, doğadan, alınmış taşlar, deniz kabukları, bitki tohumları ve çekirdekler, kumaşlar, tüyler, fosiller, yapraklar, dürbün, dünya küresi, hava grafiği, boy aynası, el feneri, resimler, koleksiyonlar, kurutulmuş bitki ve böcekler, büyüteç, çeşitli kitap ve ansiklopediler ise konuyu çocukların incelemesine olanak tanır. Tadabilecekleri, koklayabilecekleri, dokunabilecekleri, seslerini dinleyebilecekleri kısacası duymalarını geliştirecek değişik materyaller bulundurulmalıdır. Bu köşeye sayı şablonları, boncuklar, ölçme çubukları, sayı yapbozları, mıknatıslı rakamlar, abaküs, cetveller, saat, ip, rafya, metre, mandal, boncuk, renk skalaları gibi araçlar konulabilir. Bu araçlar çocukların basit matematik alıştırmaları yapmalarına fırsat verebilir. Hava grafiği, fen ve matematik köşesinde sürekli bulunmalı, çocuklar değişen hava olaylarını burada incelemelidir.

Resim 1.11: Fen ve matematik köşesindeki araçlar

Bu köşede su ve kum oyunlarına fırsat tanımak amacıyla plastik araba ve kamyonlar, kaşıklar, kepçeler, kürekler, huniler, ölçekli kaplar, plastik hortumlar, kavanozlar, süngerler, kapaklar, saksılar, değişik özellikte plastik şişeler vb. araç gereçler de bulundurulabilir.

Fen matematik köşesinde sınıfın fiziki koşullarına göre balık, karınca, ipek böceği, vb. hayvanlar sınıfın uygun bir yerinde bulundurulabilir. Ancak bu hayvanların bakımı ve beslenme durumları fen ve matematik etkinliklerinin bir parçası olarak her gün sırayla çocuklara verilerek sorumluluk almaları sağlanır. Mutlaka bakım esnasında öğretmen rehberlik etmelidir. Yetiştirilen hayvan ve bitkiler doğa sevgisinin gelişmesini sağlar.

Bu kadar malzemeyi fen ve matematik köşesi adı altında sınıfın bir köşesinde toplamak zor olabilir. Yukarıda sayılan araç gereçlerin yer alabileceği bir dolap ve deneylerin yapılabileceği bir masa bu köşe için yeterlidir. Masada o gün için yapılacak çalışmalar için gerekli araç gereçler yer alır. Yetiştirilen bitkilerin bir bölümü bu köşede, diğerleri cam kenarında evcilik köşesinde yer alabilir.

Fen ve matematik köşesinde görsel panolar bulundurulmalıdır. Bazı olayların oluş şekli, sırası, nedenleri bu panolar üzerinde anlatılabilir. Bazen gün boyunca bu kartlar tahtada sergilenebilir. Çocuklar bu kartları köşeye konulacak olan görsel panolardan ellerine alıp inceleyebilirler.

Bu köşede öğretmenin en önemli görevi öğrenmeyi çocuklara sevdirmek olmalıdır. Bu da çocukların kafasında soruların oluşturulması ve bu soruların yapılan deneylerle araştırmalarla yanıtlarının bulunmasıyla mümkündür. Öğretmen bu köşede çocukların ilgilerini çeken, onlarda merak uyandıran ve çocukları da hareketli kılan etkinliklere de sık sık yer vermelidir. Çocukların becerileri sınamalarına, deneylere girişmelerine, düşüncelerini rahatça açıklamalarına imkân tanıyan özgür hareketli ortamlar hazırlanmalıdır.

Öğretmen fen ve matematik köşesinde çocuklara gerektiğinde bazı materyallerin nasıl kullanılabileceğini açıklamalı ve bu materyalleri çocukların istedikleri gibi kullanarak gözlem, inceleme ve deneme yanımlar yapmalarına imkân vermelidir.

➤ Kukla Köşesi

Çocukların her zaman severek oynadıkları ve oynamaktan büyük zevk aldıkları oyuncaklardan biri de kukladır. Çocuklar kuklalarla oynarken hayal güçlerini kullanırlar. Yaratıcılıklarını geliştirirler. Bazen kuklaları kendi yarattıkları bir öykünün kahramanı yapıp oynatırlar. Bazen da kuklalarla kendi yaşamlarını canlandırırırlar. Böylece kuklalar zihin ve dil gelişimine yardımcı olurken çocuğun duygularının açığa çıkmasına da yardımcı olurlar. Beraber oynanan oyunlar esnasında çocukta arkadaşları ile bir olayı paylaşma, kurallara uyma, başkalarını dinleme gibi sosyal yönlerinin gelişmesi de mümkün olmaktadır.

Resim 1.12: Kuklalar

Okul öncesi eğitim kurumlarında mutlaka bir kukla köşesi bulundurulmalıdır. Bu köşede çeşitli kuklalar (el, parmak, yüzük, ip, çorap, gölge, çomak vb.), kukla oynatılacak sahne yer almalıdır. Alınan ya da hazırlanan kuklaların canlı renklerde, ilgi çekici ve dayanıklı olmasına dikkat edilmelidir. En önemlisi de kuklaların, çocukların rahatlıkla oynayabilecekleri büyüklükte olmasıdır. Köşede yer alan kuklalar sadece bu köşede kullanılmamalı; Türkçe dili etkinliklerinde, oyunda, müzikte dramatizasyonlarda da kullanılabilir.

Resim 1.13: Çocuklar ve kuklalar

Kukla köşesinde çocukların kuklaları oynatabilecekleri basit kukla sahnesi de bulunmalıdır. Büyük bir kutu, iki tarafı açık bırakılarak bir kukla sahnesi yapılabileceği gibi kapı ya da pencere çevresine örtü geçirilerek ya da masanın ön tarafına bir örtü serilerek de bir kukla sahnesi hazırlanabilir.

Kuklaların kukla sahnesinin yanında raflara yerleştirilmesi çocukların ilgisini çekmek açısından önemlidir. Zaman zaman kukla çeşitleri değiştirilerek köşe ilgi çekici hale getirilmelidir. Ayrıca bu köşede çocukların kendi yaptıkları kuklalar da sergilenmelidir.

Resim 1.14: Çocukların yaptığı kuklalar

Öğretmen, bu köşede oynayan çocuklara kuklaları nasıl kullanacakları konusunda rehberlik etmelidir. Bazen kendisi de çocuklarla beraber oynamalıdır.

Çocuklar, öğretmenlerine ve arkadaşlarına kukla gösterisi yapmaktan büyük zevk duyarlar. Öğretmen bu imkânı çocuklara tanınmalı ve teşvik edici sözlerle çocukların kendine güven duymasını sağlamalıdır.

Resim 1.15: Mevsimlerle ilgili kuklalar

Kukla köşesi çocukların öncelikle yaratıcılıklarını ortaya koymalarını sağlayan köşelerden biridir. Çocukların bu köşeye ilgilerini çekebilmek için değişik özellikte ve çok sayıda kukla buldurmaya dikkat edilmelidir. Kuklalar; el kuklası, parmak kukla, çomak kukla ve ipli kukla gibi kullanılış şekillerine göre farklılıklar göstermektedir. Öğretmen, her özelliği temsil eden kukla figürlerinden yeterli sayıda buldurmaya dikkat etmelidir.

Öğretmen bu köşedeki kuklaları belli aralıklarla değiştirerek çocukların ilgilerinin sürekliliğini sağlamalıdır. Bununla birlikte köşeye çeşitli hayvan, farklı insan karakterleri ile değişik maskeler de ilave edebilir. Değişik aksesuarlar kanat, kuyruk, gaga, ibik, pençe vb. de köşede yer alabilir.

- Kukla Köşesinin Çocuklara Sağladığı Yararlar
 - Çocuğu eğlendirir.
 - Çocuğun yaratıcılığını geliştirir.
 - Zihin ve dil gelişimine yardımcı olur.
 - Çocuğu tanımaya yardımcı olur.
 - Çocuğun iç dünyasını dışa vurarak rahatlamasını sağlar.
 - Küçük kas gelişimine yardımcı olur.
 - Sosyal gelişimine olumlu etkisi olur.
- Eğitici Oyuncak (Masa Oyuncakları) Köşesi

Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunması gerekli köşelerden biri de eğitici oyuncak köşesidir. Eğitici oyuncaklar çocuklarda problem çözme, kavram oluşumu gibi birtakım zihinsel yeteneklerinin gelişimine yardımcı olduğu gibi çocukların dikkat süresini ve yoğunluğunu geliştirmelerini de sağlar.

Çocukların sayıları tanıma, sınıflandırma, gruplama, parçalardan bütün oluşturmalarını kolaylaştırır. Düşünme, karar verme, akılda tutma gibi zihinsel işlevleri de geliştirir. Eğitici oyuncaklarla oynanan oyunlar çocukların algılamasını, bir konuda belli bir süre dikkatini toplayabilmesini, problemlere deneme yanılma yoluyla çözümler bulmasını sağlamaktadır. Gözlem yapmalarını kolaylaştırır. Araştırma, karşılaştırma, ilişki kurma, benzerlerini ya da farklılıklarını bulma gibi görsel yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur.

Resim 1.16: Eğitici oyuncak köşesi

Çocukların zihin gelişiminde büyük önemi olan bu oyuncaklarla çocuklar büyük, küçük, sayı, renk, şekil, miktar vb. pek çok kavramı da geliştirme imkânı bulurlar. Ayrıca eğitici oyuncak köşesi yaratıcılığı da destekler. Grupla oynanan eğitici oyuncaklar ise çocukların birbirleriyle iletişim kurmalarına iş birliği içinde bir oyunu sürdürebilmelerine fırsat verdiği için dil gelişimi ve sosyal gelişim açısından da önemlidir. Eğitici oyuncaklar el-göz koordinasyonunu ve küçük kas becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Çocuklar eğitici oyuncaklarla oynarken oyuncağın amacına uygun belli yönergelere uyarak ve belli bir süre bir etkinliği sürdürebilmek gibi davranışları kazanırlar. Eğitici oyuncaklarla olaylar ve objeler arasında neden-sonuç, benzerlik, parça-bütün gibi ilişkiler kurarak veya onları belli bir özellik ya da oluş sırasına göre sıralayarak ve gruplayarak zihinsel yeteneklerini geliştirirler.

Resim 1.17: Eğitici oyuncak çeşitleri

Çocukların küçük kas gelişimine yardımcı olan bu oyuncaklardan bazıları; plastik legolar, bul-yaplar, bilmeceler, tahta oyuncaklar, eşleştirmeli parça bütün ilişkili, geçmeli oyuncaklar vb.dir. Köşeye verilen temaya ve kazanımlarla ilgili olarak yeni oyuncaklar da

ilave edilmelidir. Köşeyi ilgi çekici hale getirebilmek için oyuncakların hepsi ortaya konmaz, bazıları kaldırılarak yeniliğe ihtiyaç duyulduğu anda ortaya getirilmelidir. Öğretmen bu eğitici oyuncakları piyasadan alabileceği gibi kendi de yapabilir.

- **Eğitici Oyuncak Alırken ve Hazırlarken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar**
 - Eğitici oyuncaklar çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmalıdır.
 - Eğitici oyuncaklar basitten karmaşığa doğru olmalıdır.
 - Çevre özelliklerine uygun olmalıdır.
 - Dayanıklı malzemeden hazırlanmış olmalıdır.
 - Resimleri anlaşılır ve canlı renklerde olmalıdır.

Eğitici oyuncak köşesinde birkaç tane masa ve sandalye bulunmalıdır. Masanın ve sandalyelerin şekillerinin ve renklerinin farklı olması bu köşeyi diğerlerinden ayırmaya yarayacaktır. Çocukların rahatça, dikkatleri dağılmadan oynayabilmeleri için bu köşenin diğer köşelerden uzakta ve sınıfın sessiz, aydınlık bir bölümünde düzenlenmesinde yarar vardır. Oyuncaklar çocukların rahatça alıp koyabileceği, boylarına uygun büyüklükteki raflara düzgün bir şekilde yerleştirilmelidir. Zaman içinde bu oyuncaklarda değişiklik yapılması köşeyi cazip kılar.

- **Eğitici oyuncaklardan iyi bir sonuç alınabilmesi için;**
 - Oyuncakların özenle kullanılması çocuklara öğretilmeli nasıl oynanacağı açıklanmalıdır.
 - Eğitici oyuncaklarla oynayan çocuklara oyuna başlamadan öğretmen amaçları ve kuralları tanıtılmalı çocuk istemediği sürece yardım etmemelidir.
 - Öğretmen eğitici oyuncak ile oynayan çocukları desteklemeli ve zaman zaman onları övmelidir.
 - Öğretmen çocuklar arasında yarışma havası estirmemeli, baskı yapmamalıdır.
 - Özellikle çocukların zihin gelişimlerine yardımcı olan oyuncaklar eğitici oyuncak köşesinde yer almalıdır.

- **Müzik Köşesi**

Müzik ve ses daha anne karnında iken yaşamımıza girmektedir. Bir sanat dalı olan müzik, insan hayatında pek çok amaç için bir araç olmaktadır. Eğitim, dinlenme, üretimi arttırma, rahatlama, tedavi vb. müziğin fonksiyonları arasındadır. Müziğin en önemli işlevlerinden biri de evrensel olmasıdır. Müzik, aralarında çeşitli farklar olan insan gruplarını aynı duyguda birleştirebilmektedir.

Resim 1.18: Müzik köşesi ritim araçları

Erken yaşlarda müziğin ve müzik eğitiminin pek çok yararı vardır. Bir sanat ve kültür ürünü olan müzik çocuklara büyük mutluluk verirken sosyal, duygusal doyum ve rahatlama sağlar. Müziğin ritmine uyularak yapılan çeşitli danslar küçük kas gelişimine, zihin dil gelişimine, kulak eğitime yardımcı olur. Aynı zamanda çocukta yaratıcılığın desteklenmesinde de büyük rolü vardır.

Resim 1.19: Müzik köşesi ritim araçları

Okul öncesi yıllar öğrenmenin en hızlı ve en iyi olduğu dönemdir. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında eğitimcilerin çocukların seviyelerine göre müzik etkinlikleri ve müzik köşesi düzenlemeleri gerekmektedir. Çocukların müziğe olan ilgi ve sevgilerini geliştirerek estetik duyarlılık kazanmalarına olanak tanıyan bir köşe düzenlenmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında eğer uygun ortam varsa bir oda, yoksa yine sınıfın bir köşesi müzik köşesi olarak düzenlenebilmelidir. Duvarlara çeşitli müzik aletlerinin resimleri yapıştırılabilir. Kenara bir sehpa üzerine bir müzik çalar konulabilir. Bunların dışında müzik köşesinde bulundurulabilecek müzik aletleri şunlardır: Çelik üçgen, ziller, tefler, tahta kaşıklar, kastanyetler, ritim sopaları, marakaslar, küçük davullar, çingiraklar, darbukalar, çanlar, kutular vb. ritim aletleri hazır alınabileceği gibi öğretmen veya çocuklar tarafından da hazırlanıp köşeye konulabilir.

Resim 1.20: Müzik köşesinde bulunan araçlar

Ritim aletlerinin yanı sıra keman, mandolin, trampet, mızık, metalofon, ksilefon gibi çalgılar da bulunabilir. Bir müzik köşesinde bütün çalgıları bulundurmamak mümkün değildir. Bunların bir kısmı zaman zaman bu aleti çalan kişi tarafından tanıtılırsa çocuklar için daha ilgi çekici olabilir.

Müzik köşesi, çok sesli bir köşe olduğu için diğer köşeleri gürültü yönünden rahatsız etmeyecek bir yere yerleştirilmelidir. Ayrıca bu köşedeki müzik aletlerinin çevreyi rahatsız etmeden nasıl kullanılması gerektiği çocuklara öğretmen tarafından anlatılmalıdır. Müzik köşesi sadece bir köşe olarak kalmamalı, bütün etkinliklerde bu köşeden yararlanılmalıdır. Hatta bu etkinlikler evcilik köşesinden getirilen minderlerle ya da sandalyelerle müzik köşesinde yapılmalıdır. Beraber şarkı söylerken çeşitli müzik aletleri kullanılmalı, ritim sopaları vb. müzik aletleri kullanılarak şarkının ritmine eşlik etmeleri sağlanmalıdır.

Bütün müzik aletlerinin yerleştirileceği bir dolaba bu köşede ihtiyaç vardır. Dolabın bol raflı ve çocukların boyuna uygun yükseklikte olması gerekmektedir.

Serbest zaman faaliyetlerinde çocuklarla beraber çeşitli artık materyallerden yapılan ritim araçları da burada yerini almalıdır. Önemli olan bir nokta da ritim araçlarının çocukların sayısına uygun olmasıdır.

- Müzik Köşesinin Çocuğa Yararları
 - Müzik sevgisini, zevkini geliştirir.
 - Müzik yeteneğinin ortaya çıkmasını sağlar.
 - Ruhen rahatlamasını, deşarj olmasını sağlar.
 - Bütün gelişimlerine katkısı olur.
 - Milli ve kültürel değerleri öğrenir.
 - Ses ve kulak eğitimine yardımcı olur, ritim yeteneği gelişir.
- Kostüm ve Aksesuar Köşesi

Çocukların sağlıklı büyüyüp gelişmeleri için duygu ve düşüncelerini rahatça ortaya koyabilmeleri gerekir. Bunun için de kendilerini rahat ve özgür hissedebilecekleri ortamlara ihtiyaç vardır. Bu ortamlardan biri de kostüm ve aksesuar köşesidir. Çocuklar burada oynarken rahat bırakılmalı, istedikleri kostüm ve aksesuarları kullanarak diledikleri oyunları canlandırmalarına, oynamalarına imkân verilmelidir. Bu onların yaratıcılıklarının gelişmesinde çok önemlidir.

Kostüm ve aksesuar köşesi, şartlar elveriyorsa evcilik köşesinin yanında düzenlenmelidir. Eğer koşullar uygun değilse evcilik köşesi ile birleştirilerek düzenlenmelidir. Kostüm ve aksesuar köşesi sadece anaokullarında bir köşe olarak kalmamalı, ana dili etkinliklerinde özellikle de yaratıcı dramatizasyonda kullanılmalıdır.

➤ **Kostüm ve Aksesuar Köşesinde Bulundurulabilecek Malzemeler**

Elbiseler, etekler, kemerler, çeşitli şapkalar, ayakkabılar, terlikler, maskeler, patikler, kemerler, önlükler, masal kahramanlarının kıyafetleri, palyaço kıyafetleri, çeşitli iş kıyafetleri (bakkal, manav, aşçı, vb.) çantalar (seyahat çantaları, okul çantaları, bayan kol çantaları, evrak çantaları, pazar çantaları vb.), giysilerle kullanılacak değişik aksesuarlar (takılar, fularlar, tokalar, saç bantları, kol saatleri, gözlükler gibi) bu köşede bulundurulmalıdır. Ayrıca amaç ve kazanımlar ile seçilen tema doğrultusunda farklı kültürlere ait değişik giysiler ve aksesuarlar, kumaş parçaları, tüller de ilave edilebilir.

Kostüm ve aksesuar köşesinde bulundurulabilecek malzeme ne kadar fazla olursa çocuklar için o kadar çeşitli oyun imkânı doğar. Hazırlanan kostümlerin yanında, yetişkin kıyafetleri de bu köşede yer alabilir. Bu köşede çocuklar, yetişkinlere ait giysileri ve aksesuarları kullanmaktan büyük zevk duyarlar. Hazırlanacak kostümler, çocuklara uygun boy ve ölçülerde canlı renklerde ve dayanıklı ve kolay temizlenen malzemelerden yapılmış olmalıdır. Köşede kâğıtlardan yapılmış birkaç kıyafet de yer almalıdır. Ancak bunların nasıl kullanılması gerektiği öğretmenler tarafından çocuklara anlatılmalıdır. Ayrıca çocukların kendi yaratıcılıklarını kullanarak kıyafet hazırlamalarına imkân tanımak için kumaş parçaları, tüller de bulundurulmalıdır.

Resim 1.21: Kostüm ve aksesuar köşesinde bulundurulabilecek kıyafetler

Kostümler çocukların boyuna uygun yükseklikte ön tarafı tamamen açık (kapaksız) bir gardırop, kıyafetlerinin asılıp yerleşmesi ve düzenli görünmesi açısından düşünülmelidir. Dolabın alt tarafında ayakkabı, terlik ve maskeler, kemerler, kolyelerin yerleştirileceği birkaç tane raf olması gerekmektedir. Köşenin bir yerine çocukların kendisini görmesi için bir boy aynasının yerleştirilmesi uygun olur. Büyük boy kartonlardan yapılan ağaçlar, ev resimleri vb. dekorlar köşeyi daha eğlenceli hale getirir.

Çocukların yaşadıkları oyunları şekillendirmesi, yetişkin dünyasını keşfetme çalışmaları, sosyal ilişkiler, öğrendikleri masalları, hikâyeleri canlandırmaları kostüm ve aksesuar köşesinde gerçekleşir.

- Kostüm ve Aksesuar Köşesinin Çocuklara Yararları
 - Çocukların yaratıcılıkları gelişir.
 - Duygusal boşalım sağlar.
 - Kendilerini ifadelerini kolaylaştırır.
 - Hayal gücünü geliştirir.
 - Dil becerilerini geliştirir.
 - Sosyal gelişimine yardımcı olur.
 - Duygusal ihtiyaçları konusunda bilgi verir.
 - Bazı çocukların duygusal sorunlarından uzaklaşmasına yardım eder.
 - Eğlenceli yaşantılar kazandırır.
 - Kendi kendini kontrol etmesinde yardımcı olur.
 - Güven duygusunu geliştirir.

➤ Geçici İlgi Köşeleri

Okul öncesi eğitim kurumlarında planlanan konularla ilgili gerçekleşmesi düşünülen amaçlar ve kazanımlara yönelik geçici köşeler düzenlenir. Amaçlar, kazanımlar ve verilecek tema konusuna bağlı olarak yer verilebilen, genellikle insanların toplumsal yaşamlarıyla ilgili mesleklere ve onların çalıştıkları yerlere ilişkin oluşturulan köşelerdir. Geçici ilgi köşeleri, diğer köşelerden farklı olarak günlük eğitim programında sürekli bulundurulması zorunlu köşelerden değildir. Düzenlenecek köşelerin konuları tamamıyla öğretmenin yaratıcılığına ve hayal gücüne bağlıdır. Mesleklerle ilgili bir köşe düzenlenebileceği gibi hayvanlarla ilgili ya da yapılarla ilgili bir köşe de düzenlenebilir.

- Geçici ilgi köşelerinin çocuklara sağladığı yararlar konuya göre değişmekle beraber ortak yanları şunlardır:
 - Yaratıcılığını hayal dünyasını geliştirir.
 - Kazanımların pekişmesini sağlar.
 - Duygusal boşalım sağlar.
 - Dil ve sosyal gelişimine yardımcı olur.
 - Problem çözüme yeteneğinin gelişimini destekler.
 - Yaşayarak öğrenir.

Geçici ilgi köşeleri için belirli araç gereç ismi söylemek mümkün değildir. Köşede bulundurulabilecek araç gereçler konuyu destekleyici olmak şartıyla öğretmenin yaratıcılığı çerçevesinde sınırlıdır. Köşeye getirilen araç gereçlerin çocuğa zarar vermeyecek, tehlike yaratmayacak nitelikte olması hususunda dikkatli olunmasında fayda vardır.

Trafikle ilgili hazırlanabilecek bir geçici köşede trafik lambaları, çeşitli trafik araçları, trafik işaretlerinden hazırlanan kartlar, bu işaretleri açıklayan resimli kartlar, trafik polisi kıyafetleri ilk yardım çantası gibi pek çok araç gereç kullanılabilir.

Resim 1.22: Geçici ilgi köşeleri

Bir manav köşesi düzenlenebilir. Kasalar yapıp içine yoğurma maddelerinden meyveler sebzeler çocuklarla birlikte yapıp konulabilir. Terazı, manav önlüğü, kollukları, şapkası, küçük kese kâğıtları, tezgâh olarak kullanılacak kutular, fiyat etiketleri gibi araç gereçler hazırlanıp bir geçici köşe de hazırlamak mümkündür.

Resim 1.23: Meslekler konusu ile ilgili manav köşesi

Her geçici köşenin özelliğine göre gerçek malzemeler konulabileceği gibi bazı malzemeler çocuklarla birlikte de yapılabilir. Böylece onlarda sorumluluk duygusunun gelişmesine güven duygusunun artmasına yardımcı olunabilir. Konuyla ilgili sohbet ederek köşeyi düzenlemek konunun pekişmesini sağlar.

Resim 1.24: Geçici ilgi köşeleri

Malzemeler rastgele konulmamalı, o köşenin özelliğini yansıtarak çocuğun ilgisini çekecek şekilde düzenlenmelidir. Bu malzemeler, o mesleğe ait kullanılan giysiler, şapkalar, çantalar, mesleğe özgü araç gereçler olabilir.

1.3.2. Sanat Etkinlikleri

Sanat etkinlikleri, temelde yaratıcılığı ve estetik duyarlılığı geliştirmeyi hedefleyen etkinliklerdir. Bu çalışmalarda önemli olan nokta elde edilen sonuçlar değil kullanılan yöntemlerdir. Bu nedenle çocuklara yeterli zaman, rahat çalışabileceği genişlikte yer, yaş, gelişim düzeyi ve bireysel ayrıcalıklarına uygun araç gereçler verilmeli; böylece çocuğun yaratıcılığını daha iyi ortaya çıkarması sağlanmalıdır. Sanat etkinliklerinde çocukların değişik malzemelerle karşılaşması onların psikomotor, bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini destekler. Çocuk açısından sanat çalışmaları bir nesnenin aynen kopya edilmesi anlamını taşımamalıdır. Bu çalışmalar çocuğun duygu ve düşüncelerini algılamasını, problemlerini, korkularını, kaygılarını, kızgınlıklarını, üzüntülerini, mutluluklarını, hayallerini ve merak ettiklerini yansıtabilmelerine olanak tanınmalıdır. Okul öncesi dönemde verilen sanat eğitimi, çocukların zevk alarak katılacakları etkinlikler aracılığıyla kendilerini etkileyen nesne ve olaylara karşı olumlu tutum ve tavır geliştirmelerini, sanat çalışmalarına ilgiyi arttırmayı, duygu ve düşüncelerini ifade etmeyi geliştirici, hayal gücünü ve yaratıcılığını destekleyici nitelikte olmalıdır.

Küçük çocuklar için sanat; yoğurmak, sıkıştırmak, bastırmak, biçim vermek, karıştırmak, kesmek, hışırdatmak, hareket etmek, uğraşmak, boyamak ve bir şeyler yapmaktır. Yapılan ürünün mükemmel olmasının çocuklar için önemi yoktur. Bu etkinlik esnasında yaşadıkları tecrübeler, onlar için eğlencelidir. Bu sırada yaptıkları ürünün neye benzeyeceği ya da büyüklerin ne düşünecekleri onların umurunda değildir. Önemli olan yaptıkları etkinlikten zevk almalarıdır.

Sanat çalışmaları yalnızca serbest zamanda yapılan etkinlikler değildir. Bazen tek başına bir sanat çalışması yapılabildiği gibi bazen de diğer etkinliklerin tamamlayıcısı olarak yapılabilir.

Serbest zaman etkinliklerinden biri olan sanat etkinlikleri okul öncesi eğitimde önemli bir yer tutar. Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan sanat etkinlikleri; yoğurma maddeleriyle çalışma, boya çalışmaları, kâğıt işleri ve kolaj çalışmalarını kapsar.

- Sanat Etkinliklerinin Çocukların Gelişimine Olan Yararları
 - Kendini ifade etme, seçim yapma, karar verme yeteneklerini geliştirir.
 - Araç gereçleri kullanırken yeni fikirler edinir, yeni kavramlar öğrenir ve duygusal yetilerini geliştirir.
 - Kendini sözlü olarak ifade etmeyi öğrenir, dil becerilerini geliştirir.
 - Yardımlaşma, paylaşma, grupla çalışmayı öğrenir, toplumsal kavramlar edinir.
 - Kendi işini kendi planlamayı, uygulamayı ve sonuçlandırmayı başarır. Özgür davranmayı öğrenir.
 - Göz-el eş güdümünü sağlar.
 - Küçük ve büyük kas gelişimine yardımcı olur.
 - Çevresindeki güzellikleri, biçim, renk, doku gibi kavramları ayırt etmeyi ve değerlendirmeyi öğrenir.

- Çevresine ve doğaya olan duyarlılığını geliştirir.
- Duygusal rahatlama sağlar.
- Zamanını yapıcı şekilde değerlendirir, zevkli uğraşlar edinir.
- Esnek bir kişilik geliştirmeyi sağlar.
- Hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları durumları fark ettirir.

Sanat etkinliklerinin çocuklara yararlı olabilmesinde öğretmenin bu etkinliklerdeki rehberliği çok önemlidir. Etkinlikler sırasında öğretmen gerekli çevresel düzenlemeleri yapmalı ve bu doğrultuda programlar hazırlayarak çocukların sanat çalışmalarına zevk alarak katılmalarına olanak sağlamalıdır.

Sanat etkinlikleri sırasında çocukların çalışmalarına müdahale edilmesi (örnek verme, çizgilerini düzeltme, aynen taklit etmesini isteme, baskı yapma, vb.) onların yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini, bağımsızlık duygularının gelişimini engelleyerek yetiştikine bağımlılıklarını arttırır, kendilerini serbestçe ifade edebilme isteklerini köreltici rol oynamaktadır.

Öğretmen serbest zaman etkinlikleri sırasında çocukların sanat çalışmalarına yetişkinin ölçülerine göre değil her çocuğu birey olarak değerlendirerek onların çalışmalarına değer vermeli ve kesinlikle diğer çocuklarla kıyaslama yapmamalıdır.

Sanat etkinlikleri sırasında öğretmenin en önemli rolü; amaç ve kazanımlarla ilgili materyali hazırlamak, bunları çocuklara sunmak ve onların rahat çalışabilecekleri sakin bir ortam yaratmaktır. Bunun yanı sıra öğretmenin, çocukların sanat çalışmalarında yaratıcı ve yapıcı olabilmeleri için onların gerçek yaşamlarına yönelik öğrenme yaşantıları planlanması gerekmektedir. Sanat çalışmaları, okul öncesi eğitim programlarında diğer etkinlikleri de besleyici ve destekleyici bir şekilde kullanılmalıdır.

Sanat etkinliklerinde kullanılan malzemelerin gelişigüzel seçilmemesi gereklidir. Gelişigüzel seçilen malzemeler, çocukların ilgi ve gereksinimlerini karşılayamaz. Öğretmen kullanılacak malzeme konusunda iyi bir seçici olmanın yanı sıra yaratıcı da olmalıdır. Araştırmacı ve yaratıcı bir öğretmen, etkinliklerle ilgili yeni malzemeler bulabilir, yeni yöntem ve teknikler geliştirebilir.

1.3.2.1. Sanat Etkinliklerinin Çeşitleri

- Yoğurma maddeleriyle çalışma,
- Boya çalışmaları,
- Kâğıt çalışmaları,
- Artık malzemelerle (kolaj) yapılan çalışmalar olarak ifade edilmektedir.

Resim 1.25: Sanat alışması

Günlük eğitim programında, serbest zaman etkinlikleri içerisinde özelliklerine göre farklı teknikler gerektiren sanat etkinliklerine, ele alınan amaç ve kazanımlar doğrutusunda yer verilmelidir.

Sanat etkinlikleri birkaç çocuğun bir arada çalıştığı proje çalışmalarına dönüştürölerek de yapılabilir. Her sanat etkinliği, ayrı ayrı proje çalışmasına dönüştürölerek planlanabileceği gibi sanat etkinliklerinin tamamı bir projeye dönük olarak da planlanabilir.

➤ Yoğurma Maddeleri

Yaratıcılık, duygusal doyum el ve parmak kaslarının gelişmesini sağlayan, hayal gücünü geliştiren çocuğun eline alıp şekillendirdiği maddelere **yoğurma maddeleri** denir. Okul öncesi eğitim kurumlarına en ucuz ve en kolay yoldan sağlanan malzeme, yoğurma maddeleridir. Okul öncesi eğitim kurumlarının vazgeçilmez malzemelerindedir. Okulun ilk günlerinde çocuğa tuz seramiği verilebilir. Çünkü çocuk yumuşak materyallerle oynamaktan, yoğurmaktan ve değişik şekiller yapmaktan çok hoşlanır. Çocuk gelişip beceri kazandıķça tuz seramiği yerini diğer yoğurma maddelerine bırakmalıdır. Yoğurma maddeleri, çocuklara üç boyutla çalışabilme imkânı veren malzemelerdir. Çocuklara verilecek yoğurma maddeleri renklendirilebilir ya da olduğu gibi verilir.

Resim 1.26: Yoğurma maddesi (kil) çalışma örnekleri

Sanat çalışmaları sırasında tuz seramiği, kil, plastirin, talaş hamuru, kâğıt hamuru, cam macunu ve mum gibi yoğurma maddeleri çocukların gelişim özelliklerine uygun artık materyallerle birlikte kullanılabilir.

Çocuklar yoğurma maddelerini kopararak, mıncıklayarak, yuvarlayarak, düzleştirerek şekillendirir ve onlarla üç boyutlu çalışmalar yaparlar. Çocuklar, yoğurma maddeleriyle yaptıkları çalışmalarda belli aşamalardan geçerler. Bu aşamalardan geçme süresi, onlara tanınan fırsatın sıklığı ve kalitesiyle ilgilidir.

Yoğurma maddeleri kolay şekil alabilecek yumuşaklıkta, yapışmayan, kurduğu zaman şekli bozulmayan, gerektiğinde renkli kullanılacak özellikte olmalıdır. Çocukların bu çalışmalara ilgisini artırmak ve yaratıcılıklarını geliştirmek için yoğurma maddeleriyle birlikte, küçük yuvarlak sopalar, pasta ve kurabiye kalıpları, kuru yemiş kabukları, düğmeler, boncuklar, küçük mukavva ve plastik kutular, rulolar, renklendirilmiş makarnalar, makaralar, tül gibi gözenekli kumaş parçaları, renklendirilmiş kürdanlar, şişe kapakları, ağaç kabukları, kozalaklar gibi artık materyallerden yararlanılabilir. Öğretmen artık materyallerin hepsine aynı gün yer vermek zorunda değildir. Malzemelerin bulunma durumuna göre farklı günlerde değişik malzemeler verebilir.

Öğretmen çocukları, yoğurma maddeleriyle çalışırken özgür bırakmalı, çocukların ürünlerini saklamalı ve ürünleri üzerinde onlarla birlikte konuşmalıdır. Çocuklar istediklerinde yaptığı ürünleri kurutarak saklayabilirler.

- Yoğurma Maddelerinin Çocuğun Gelişimine Etkileri
 - Çocukların duygusal doyuma ulaşmasını ve sıkıntılarından kurtulmasını sağlar.
 - Çocuklara hoşça vakit geçirterek onları eğlendirir.
 - Çocukların sosyalleşmesine yardım eder.
 - Bazı olumsuz duyguların (saldırganlık gibi) olumlu yöne yönelmesini sağlar.
 - EI ve parmak kaslarını geliştirir.
 - Çocukları yaratıcılığa sevk eder. Yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirir.
 - Çocukların sanata karşı ilgileri, yoğurma maddeleri ile artar ve yeteneklerini ortaya çıkarır.
 - Yoğurma maddeleri ile çalışan çocuklar bazı becerilerini geliştirirken, aynı zamanda düşünürler, yeni buluşlar ortaya koyarlar ve kendilerine güvenleri artar.
 - Bir işe başlama ve sonuçlandırma gerçekleşeceğinden sorumluluk duygusunun gelişmesine yardım eder.
- Yoğurma Maddeleri ile Çalışırken Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar
 - Çalışılacak masa kolay temizlenen türden seçilmelidir veya masaya düz renk muşamba ya da naylon örtülebilir.
 - Yoğurma maddeleri ile çalışırken çocukların ilgisini çekmesi ve onları yaratıcılığa sevk etmesi için oklava, merdane, çeşitli kutu kapakları,

- plastik pasta kalıpları, makaralar, yassı tahta parçaları, çubuklar vb. verilebilir.
- Çocuklar çok iyi yönlendirilmeli ve kopya edilebilecek modeller verilmemelidir.
 - Yoğurma maddeleri elma büyüklüğünde yuvarlaklar halinde verilmelidir.
 - Kıvamı ele yapışmayacak şekilde olmalıdır.
 - Yukarıdaki malzemelerin yanı sıra bol miktarda artık malzeme (makaralar, mercimekler, yünler, kibrit çöpleri) de bulundurulmalıdır.
- Yoğurma Maddesi Çeşitleri
- Tuz seramiği
 - Kâğıt hamuru
 - Talaş hamuru
 - Macun
 - Kil hamuru
 - Mum
 - Plastirin

Bu yoğurma maddelerinden en pratik şekilde hazırlanan, en ekonomik olan ve en çok kullanılan **tuz seramiği**dir.

Tuz seramiği: Ekonomik ve kolay hazırlanan bir yoğurma maddesidir. Sadece anaokulunda değil evlerde de kullanılabilir. Çocuk, hamuru önce mıncıklamaya sonra yuvarlak toplar yapmaya, yılanı benzer şekiller oluşturmaya başlar. Tuz seramiği doğal rengi ile olduğu gibi içine boya katılarak renkli olarak da hazırlanabilir. Böylece daha ilgi çekici hale getirilebilir. Tuz seramiği çeşitli şekillerde hazırlanabilir.

Piştirilmeden hazırlanan tuz seramiği

Malzemeler:

- 2 çay bardağı un
- 1 çay bardağı tuz
- 1 çay bardağı su
- 1- 2 damla sıvı yağ
- Zararsız toz boya
- Geniş bir kap

Hazırlanışı:

Geniş bir kap içinde un, tuz ve su (1-2 damla sıvı yağ) karıştırılır. Su azar azar ilave edilir. Renkli hamur hazırlanmak isteniyorsa zehirsiz toz boya da ilave edilebilir. Karışım yoğrularak kulak memesi yumuşaklığında bir hamur elde edilir. Hamurun ele yapışmayacak kıvamda olması gerekir (Eğer hamur ele yapışıyor biraz un, katı olmuşsa biraz su katılabilir.).

Elde edilen hamur elma büyüklüğünde, parçalara ayrılır. Parçalara ayrılan hamur çocuğa verilerek şekil yapması istenir. Şekillendirme sırasında artık malzemeler de kullanması istenebilir (ipler, kibrit çöpü, fındikkabuğu gibi).

Şekillendirilmiş tuz seramiği renksiz ise kuruduktan sonra sulu boya ile çocuk tarafından boyanarak canlı bir görünüm de elde edilebilir.

Piştirilerek hazırlanan tuz seramiği

Malzemeler:

- 2 çay bardağı nişasta
- 4 çay bardağı kaynar su
- 4 çay bardağı tuz
- Toz boya

Hazırlanışı:

Nişasta ve toz boya karıştırılır. Karıştırma, karıştırma kaynar suya katılır. Pütürleri gittikten sonra karışım kaşığın etrafında top halinde toplanmaya başlayınca kadar benmaride piştirilir. Bu malzeme çok çabuk koyulaşacağından fazla piştirilmemeye özen gösterilir. Karışım sertleşmeye, katılaşmaya başladığında sıcak su ilave edilir. Ateşten indirilip toplanan hamurlar yuvarlak halinde çocuklara verilir. Çocuk oynamaya başladığında hamur yapışırsa çocuğun ellerine biraz nişasta serpilir.

Hamur renksiz ise kuruduktan sonra boyanıp verniklenerek saklanır.

Tuz Seramiği

Malzemeler:

- 1 bardak tuz
- 2/3 bardak su ile karıştırılır.
- 1 bardak soğuk su
- 1 bardak mısır nişastası

Hazırlanışı:

1 bardak tuz, 2/3 bardak su ile karıştırılır. Kaynama noktasına gelinceye kadar ateşte piştirilir.

Nişasta soğuk suda eritilir ve hızlı hızlı çırpılarak sıcak karışıma eklenir. Bu karışım elle toplanacak hamur kıvamına gelinceye kadar yoğrulur. Hamuru esnekletmek için gerektiği kadar su damlatılarak yeniden yoğrulur. Bu tuz seramiğinden çocukların yaptığı yapıtlar kuruduktan sonra boyanabilir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında tuz seramiği ve kilden başka yoğurma maddeleri de kullanılır. Fakat çocukların değişik materyallerle tanışmaları için kâğıt hamuru, talaş

hamuru, macun, plastirin gibi malzemeleri kullanmakta yarar vardır. Kâğıt hamuru gazete kâğıdından, tuvalet kâğıdından, krapon kâğıdından hazırlanabilir.

- **Kil hamuru:** Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılacak maddelerden biridir. Toz veya hamur halinde hazırlanmış kil hamuru piyasadan satın alınabilir. Eğer iyi koşullarda saklanırsa defalarca kullanılabilir.

Hazırlanışı:

Toz halindeki kil su ile karıştırılarak ele yapışmayacak kıvamda hamur yapılır. Ele yapışmıyorsa sulu hazırlanmış demektir. Üç boyutlu çalışmalar için kil uygun bir malzemedir. Diğer yoğurma maddelerinden daha dayanıklıdır, kolay ve kalıcı şekil verilebilir. Hatta fırınlanıp daha uzun ömürlü saklanabilir. Kili uzun zaman saklamak için üzeri ıslak bezle örtülmelidir.

Resim 1.27: Kil hamuru ile çalışma

- **Kâğıt hamuru:** Kâğıt hamuru ile çalışma büyük yaş gruplarında daha başarılı olur. Hamurun hazırlık aşamasına çocukların da katılımı sağlanabilir. Kâğıtların iyice erimesine ve hamurun dağılmamasına dikkat edilmelidir.

Malzemeler:

- 3 tabaka gazete kâğıdı
- 1 bardak formika zıncı veya tutkal
- 1 bardak un ya da nişasta

Hazırlanışı:

Kâğıtlar elle çok küçük parçalara ayrılır. Yumuşayınca kadar su içinde pişirilir. Hamur halini aldığı zaman suyu süzülür. Soğuduğunda elle suyu sıkılır. Zamk, un veya nişasta ilave edilerek yoğrulur. İstenirse boya ilave edilir. Boya ilave edilmeden de kullanılır.

Krapon Kâğıdı Hamuru

Malzemeler:

- 1 tabaka krapon kâğıdı
- 1 çorba kaşığı tuz
- 1 bardak un

Hazırlanışı:

Krapon kâğıdı elle küçük parçalara ayrılır. Kâğıtlar bir kabın içinde ıslatılarak bir gün bekletilir. Yumuşadığında suyu süzülür ve biraz sıkılır. Un katılarak iyice yoğrulur. İstendiğinde boya ilave edilir. Krapon kâğıdı yerine tuvalet kâğıdı veya kâğıt mendil de kullanılabilir.

- **Talaş Hamuru:**

Malzemeler:

- 6 bardak kereste tozu
- 5 bardak un
- 2 çorba kaşığı tuz

Veya

- 4 bardak kereste tozu
- 2 bardak un veya zamk
- 1 bardak su

Hazırlanışı:

Derin bir kabın içinde kereste tozu ve diğer malzemeler karıştırılır karışıma su azar azar ilave edilir. Hamur kıvamına gelinceye kadar yoğrulur. Talaş hamuru nemli bir beze sarılır ve bekletilirse bir hafta süre ile kullanılabilir.

- **Macun**

Malzemeler:

- 1 bardak tuz
- 1/2 bardak çamaşır kolası
- 2/3 bardak su

Hazırlanışı:

Tuz, su ve kola bir kap içinde benmari yöntemi ile pişirilip soğutulur. Yoğrularak istenilen kıvama getirilir. İstenirse toz boya ilave edilerek renklendirilir. Macun hamuru soğuduktan sonra hava almayan naylon torbada saklanır.

- Mum

Malzemeler:

- 3 adet beyaz mum

Hazırlanışı:

Mumun yoğurma maddesi olarak kullanılabilmesi için yumuşatılabilirse de çocuklar bu işi pek kolay başaramazlar. 3 adet beyaz mum benmari yöntemiyle eritilir. İstenirse boya ilave edilerek boyanır. Ateşten indirilir. El ile tutulacak sıcaklığa gelinceye kadar soğutulur ve kullanılır.

- **Plastirin:**

Plastirin anaokullarında yapılamaz. Ancak kırtasiyelerden temin edilebilir. Plastirin, içindeki yağlar nedeniyle yumuşaktır. Kurumaz ve katılaşmaz iyi bir plastirin normal ısıda yumuşak ve esnektir. Büküldüğünde çatlamaz. Çeşitli renkleri vardır. Ekonomik değildir. Uzun süre kullanabilmek için renklerin birbirine karıştırılmaması gerektiği çocuklara açıklanmalıdır. Plastirin, yumuşatılmak istendiğinde içine vazelin katılır.

- Yoğurma Maddelerinin Saklanması

Yoğurma maddelerinden tuz seramiği anaokulunda kullanıldıktan sonra naylon torba içinde buzdolabında 7–10 gün saklanabilir. Talaş ve krapon kâğıdı hamuru buzdolabında bir hafta saklanabilir. Kâğıt hamurunu da buzdolabında bir hafta saklayabiliriz. Plastirin kullanıldıktan sonra kendi kutusu içinde uzun süre saklanabilir. Plastirin dayanıklıdır, uzun süre kullanılabilir.

- Boya Çalışmaları

Boya çalışmaları okul öncesi eğitim kurumlarında bütün öğretmenlerin hemen hemen her zaman yer verdikleri bir sanat etkinliğidir. Serbest zaman etkinlikleri içinde uygulanır. Boya çalışmaları çocuğu rahatlatır ve kendini ifade etmesini sağlar. Çocuklar boyaları resim yapmak, bazı çalışmalarını renklendirmek için kullanırlar. Örneğin, yoğurma maddeleri ile yaptığı bir çalışmayı renklendirmek için kullanırlar. Bu çalışmaları çocuklar bazen tek başlarına bazen de grup halinde yaparlar.

Boya alışmaları masalarda yapılır. Boyalar, fırçalar ve kâğıtlar, resim yapılacak masanın üzerine bırakılır. Öğretmen ocuklara boya çalışmasına başlamadan önce gerekli bilgileri vermelidir.

Resim alışmaları bittikten sonra çocuğun yaptığı resmi anlatması istendiğinde anlattıkları kâğıdın arkasına yazılır. Yapılan resimler yayın panosuna asılır ve çocuğun çalışmasına değer verildiği hissettirilir. Tarih sırasına göre resimler incelenerek çocuğun gelişimi hakkında fikir sahibi olunur. Boya çalışmalarını uygularken öğretmen artık materyallerden yararlanmalıdır.

Boya çalışmalarında pastel boyalar, kalın keçeli kalemler, sulu boyalar, mum boyalar, renkli tebeşirler ve varak boyaları kullanılabilir. Bunların yanında farklı özellikte ve değişik boyutlarda kâğıtlar, kontrplaklar, ahşap yüzeyler, kolalanmış kumaşlar, tuval gibi malzemeler boya çalışmalarında zemin olarak kullanılır.

- Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Boya alışmaları Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar
 - Boya alışmaları için kolay temizlenen malzemeden yapılmış masalar kullanılmalı veya masaların üzerine naylon örtü serilmelidir.
 - Fırçalar, ocukların tutamayacağı kadar küçük veya aşırı büyük olmamalıdır.
 - Boya masasına konulacak boya kadar da fırça bulundurulmalıdır.
 - Öğretmen, ocuklara fırçaların ve boyaaların nasıl kullanılacağını anlatmalı, boyalar birbirine karıştırılmamalıdır.
 - Öğretmen, çalışılacak tekniğe göre boya masasına malzeme hazırlamalıdır.
 - Çocuğun hayal gücü etkileneceğinden çocuklar resim yaparken fazla soru sorulmamalıdır.
 - Öğretmen resmini tamamlayan ocuğa “Bana ne yaptığını anlatmak ister misin?” diyebilir.
 - ocuk resmini anlatırken resimde eksik bıraktığı kısımları sorular yöneltilerek kendisine buldurup tamamlatmalıdır.
 - Öğretmen çocuğu yaratıcı düşünmeye yönelterek, geliştirmeye çalışmalıdır.
 - Çocuğun kullanacağı malzemeyi tam ve eksiksiz olarak önünde bulması sağlanmalıdır.
 - Çocuğun yaptığı resim üzerine günün tarihi, adı, soyadı, resmi anlatmış ise kısaca özeti yazılmalıdır.
- Boya çalışmalarının ocuklara Sağladığı Yararlar
 - Çocukların değişik nesnelere ve onların özelliklerini tanımasına yardımcı olur.
 - Küçük kas gelişimine yardımcı olur.
 - Çocukların el-göz koordinasyonunu geliştirir.
 - Çocukların hoş zaman geçirmelerini sağlar.

- Çocukların yeni deneyimler kazanmalarını sağlar.
 - Çocukların sosyalleşmesine yardımcı olur.
 - Çocuklarda renk ve şekil kavramının gelişimini sağlar.
 - Yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardımcı olur.
 - Boya çalışmaları sırasında çocuklar iç dünyalarını resimlerine yansıtarak kendilerini ifade ederler. Böylece öğretmenin çocukları tanınması açısından da önemli rol oynamaktadır.
 - Boya çalışmaları çocukların estetik duyarlılığını, yaratıcılığını ve hayal güçlerini geliştirmelerini sağlar.
 - Bu çalışmalar aracılığıyla çocuklar problemlerini konuşmadan da dile getirebilirler.
 - Çalışmalarının takdir edilmesi çocuklarda güven duygusunu geliştirir.
- Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kullanılan Boya Çeşitleri
- Pastel boya
 - Sulu boya
 - Parmak boyası

Boyalarla serbest resim çalışmaları, baskı çalışmaları, ebru çalışması, kazıma boya, sihirli boya, şeker boya, damlatma, püskürtme, basit batık çalışmaları gibi farklı teknikler kullanılarak çalışılabilir.

- Pastel Boya

Çocuklar pastel boya ile çalışmaktan zevk alırlar. Küçük yaş grubu çocuklarında küçük kaslar tam gelişmediğinden kuru boya çalışmalarından önceki aşamada pastel boya kullanılır. Pastel boya ile çocuklar istedikleri gibi çalışabilirler.

- **Pastel Boya ile Çalışmada Dikkat Edilecek Noktalar**
- Çocuğun yaş durumu göz önüne alınmalıdır.
 - Çeşitli renklerdeki boyaların çocuğa verilmesine dikkat edilmelidir.
 - Pastel boyanın nasıl kullanılabileceği çocuklara açıklanmalıdır.
 - Pastel boya çalışması için verilecek kâğıt, çocuğun kullanacağı büyüklükte olmalıdır.
 - Çok küçük boyalar çocuklara verilmemelidir.
- Pastel Boya Çalışmaları
- Serbest Resim

Masaların üzerine kâğıtlar ve çeşitli renkte pastel boyalar konur, çocuklar istedikleri renkteki boyalarla resim yapabilirler.

Resim 1.28: Pastel boya ile serbest resim

- Kazıma Resim

Resim kâğıdı ya da karton pastel boya ile boyanır. Boyanan kâğıt kalem ucu, kibrit, kürdan gibi araçlarla kazınarak istenilen resim yapılır. Kazıma resim küçük yaş grupları için uygulanmaz.

- Yayıdırma Resim (Dağıtma)

Belirlenen şekil kartona çizilir ve kesilerek çıkarılır. Şeklin etrafı istenilen renklerde pastel boya ile boyanır ve bir kâğıda yerleştirilir. Kaydırmadan karton üzerindeki boyalar kâğıda yaydırılır. Karton, kâğıdın üzerinden kaldırılır ve kartonun şekli çıkarılmış olur.

- Sulu Boya

Çocukların en çok ilgisini çeken boya çalışmalarından bir tanesi de sulu boyadır. Çocuğun hem oynamasına hem de beceri kazanmasına yardım eder. Sulu boya çalışmaları, çocukların zevk duyarak yapmış oldukları çalışmalardandır. Hazır sulu boya almak yerine hazırlayacağımız sulu boyayı kullanmak daha ekonomik olacaktır. Aynı zamanda istediğimiz renkte istediğimiz kadar boya hazırlayabiliriz.

Sulu Boya ile Yapılacak Çalışmalarda Dikkat Edilecek Noktalar

- Sulu boya çalışmalarında çocukların önüne çeşitli renkte boyalar konulmalıdır.
- Çocukların çalışmalarına öğretmen müdahale etmemelidir.
- Sulu boya çalışmalarında çocukların üstlerinin kirlenmemesi için önlük giydirilebilir.
- Fırçalar çocukların tutamayacağı kadar küçük ya da büyük olmamalıdır.
- Boya kapları çocukların fırçayı kolayca batırıp çıkarabilmeleri için geniş ağızlı olmalı ve fazla derin olmamalıdır.
- Sulu boya ile çalışılacak kâğıt, çocukların kullanabileceği büyüklükte olmalıdır (Büyük boyutlu kâğıtlarla çocuklar gruplaşarak çalışabilirler.).

- Sulu boya çalışmaları için ayaklı sehpa, yoksa muşamba örtülmüş masalar kullanılabilir.
- Kalın firalar kullanılmalıdır.
- Çocuklara firaların ve boyaaların nasıl kullanılacağı açıklanmalıdır.

➤ Sulu Boya 1

(Pişirilmeden Hazırlanan Sulu Boya eşitleri)

Malzemeler:

- 250 gram toz boya
- 2 orba kaşığı sıvı çamaşır kolası
- 4 orba kaşığı su
- 1/2 çorba kaşığı sabun tozu

Hazırlanışı:

Malzemelerin hepsi çukur bir kapta yumurta ırpıcısı ile iyice çırpılır. Kıvamına göre gerekirse biraz daha su eklenerek bardaklara konup kullanılır.

➤ Sulu Boya 2

Malzemeler:

- 1 l toz boya
- 2 l toz deterjan veya sabun
- 2 l su

Hazırlanışı:

Bütün malzemeler iyice karıştırılır. Bu Şekilde hazırlanan sulu boya ile kalın boyama firaları ile resim yapılır.

➤ Sulu Boya 3

Malzemeler:

- 2 bardak ılık su
- 1 bardak toz boya
- Bir miktar tuz

Hazırlanışı:

Ilık su içinde toz boya iyice karıştırılır. İçine bir miktar tuz atılarak kullanılır. Bu şekilde hazırlanan boyanın içinde pütürler olmamalıdır.

➤ Sulu Boya 4

(Pişirilerek Hazırlanan Sulu Boya)

Malzemeler:

- 1 bardak çamaşır kolası
- 1 bardak soğuk su
- 2 bardak sıcak su
- 1 kahve kaşığı toz boya

Hazırlanışı:

1 bardak soğuk su içinde 1 bardak çamaşır kolası eritilir. Kaynamakta olan 2 bardak su yavaş yavaş ilave edilir. Karıştırarak pişirilir. Koyulaşıp berraklaşınca ateşten indirilir. İstenilen renkteki boya ilave edilerek karıştırılır. Karışım sulu olduğunda bir miktar sulandırılmış boya, karışım katı olduğunda ise bir miktar su ilave edilerek tekrar pişirilir. Sulu boya ağzı kapalı kavanozlarda serin yerde bir hafta saklanabilir.

Sulu Boya ile Yapılabilecek Çalışmalar

➤ Baskılar

- Sebze baskısı (patates, soğan, havuç gibi)
- Sünger baskısı
- Yaprak baskısı
- İp baskısı
- Rulo ile ip baskısı
- Fırça baskısı
- Naylon baskısı
- El ve parmak baskısı
- Makara baskısı
- Kapak baskısı
- Sebze Baskıları

- **Patates baskısı:** Patates yıkanır. Ortadan ikiye bölünür. Üstüne istenilen şekil çizilerek çıkartılır. Patatesler tepsi içinde boya masasına konur. Çocuklar boya masasına konan patatesleri istedikleri renkte boyarlar ve ters çevirerek kâğıt üzerine bastırırlar. Bu şekilde patates üzerine çizilip çıkarılan şekiller, kâğıda çıkarılmış olur.

- **Soğan baskısı:** Soğan ortadan ikiye bölünür. Tepsi içinde masaya bırakılır. Çocuklar soğanın kesilen yüzünü boyayıp ters çevirdikten sonra kâğıt üzerine bastırarak şekillerini çıkarırlar.
- **Pırasa baskısı:** Pırasalar enine, boyuna üçe veya dörde bölünür. Kesilen pırasalar masaya konulur. Çocuklar pırasaların kesilen kısımlarını boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar. Bu şekilde pırasaların şekilleri kâğıt üzerine çıkmış olur.
- **Havuç baskısı:** Havuçlar ortadan ikiye bölünür. Kesilen havuçlar, masaya konulur. Çocuklar havuçların kesilen yüzlerini istediklerini renklere boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar ve şekillerini çıkarırlar.
- **Limon baskısı:** Limonlar ortadan ikiye ayrılır. Kesilen limonlar masaya konulur. Çocuklar limonların kesik yüzeylerini istedikleri renklere boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar ve şekillerini çıkarırlar.

- **Sünger Baskısı**

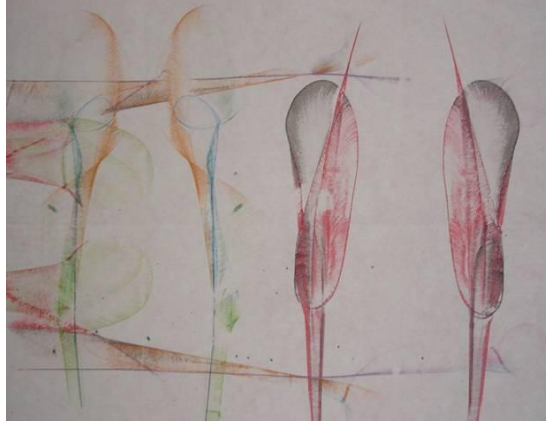
Sünger baskısı doğal veya fazla delikli olan yapay süngerle yapılır. Büyük parça halinde olan sünger, çocukların rahatça kullanabilecekleri parçalara bölünüp daha önce hazırlanmış olan boyaya bastırılıp resim kâğıdı üzerine bastırılarak şekil çıkarılır. Çocuklar sünger baskısıyla çeşitli şekiller yapabilirler.

- **Yaprak Baskısı**

Çeşitli ağaçlardan değişik boydaki yapraklar toplanır. Masaya konur. Çocuklar istedikleri yaprakları alarak istedikleri renkte boyarlar. Kâğıt üzerine bastırarak şekillerini çıkarırlar.

- **İp Baskısı**

35-40 cm uzunluğunda sicim veya paket ipi bir ucuna düğüm atılarak çocuğa verilir. Kâğıt ortadan ikiye katlanır. İp sulu boya ile boyanır. Boyalı ip, ikiye katlanmış kâğıdın bir tarafına istenilen şekilde yerleştirilir. Bir elle ipin düğümü tutulur. Diğer elle katlanan kâğıdın üzerine sıkıca bastırılır, ip hızlıca çekilir.

Resim 1.29: İp baskısı

- **Rulo ile İp Baskısı**

Kâğıt havlu rulolarına çocuklar ipleri sıkıca sararlar. Daha sonra ruloları sulu boya ile istedikleri renklere boyarlar. Kâğıt üzerinde boyanmış ruloları yuvarlayarak desenleri çıkarırlar.

- **Fırça Baskısı**

Kullanılacak olan fırçalar, çocukların rahatlıkla kullanabileceği büyüklükte olmalıdır. Değişik kalınlıkta fırçalar kullanılmalıdır. Çocuklar fırça uçlarını hazırlanmış olan boyaya batırırlar. Daha sonra kâğıt üzerinde bastırarak kâğıtta şekil oluşturabilirler veya yalnız baskı ile kâğıdın her tarafını doldurabilirler.

- **Naylon Baskısı**

Naylonlar çocukların kullanabilecekleri şekilde kesilir. Masaya konulur. Çocuk naylonu alır.a Hazırlanmış olan boya ile boyar. Ters çevirerek kâğıt üzerine bastırır. Naylonun şekli kâğıt üzerine çıkar.

- **El ve Parmak Baskısı**

Hazırlanan boyalar masa üzerine konulur. Çocuklar el ve parmaklarının iç kısmını boyayarak kâğıt üzerine bastırırlar. El ve parmaklarının şekillerini kâğıt üzerine çıkarırlar.

- **Makara Baskısı**

Makara baskısı için tahtadan yapılmış olan makaralar tercih edilir. Makaranın yuvarlak olan yüzü istenilen renk boya ile boyanarak kâğıt üzerine bastırılır ve makaranın yuvarlak yüzünün şekli çıkarılır.

- **Kapak Baskısı**

Gazoz kapağı ve farklı özellikteki kapakların iç kısımları boyanır ve kâğıtlara değişik şekillerde bastırılarak resimler oluşturulur.

Resim 1.30: El ve sünger baskısı

➤ **Püskürtme**

Şekiller karton veya kâğıt üzerine çizilip kesilir. Resim kâğıdının üstüne yerleştirilir. Şekli çizmek yerine çiçek, yaprak, kutu kapağı ya da şeklini çıkarmak istediğiniz bir eşya kullanılabilir. Püskürtmek için çita ile gerdirilmiş tel ve eski diş fırçası veya herhangi bir pompa kullanılabilir.

Püskürtme yapmak için fırça, hazırlanan sulu boyaya batırılarak telin üzerine sürülür. İşlem birkaç kere tekrarlanır Püskürtme kâğıt veya kumaş üzerine yapılır. Kumaş üzerine yapılan püskürtmelerde kumaş boyası kullanılır.

➤ **Damlatma**

Kullanılacak kâğıt ortadan ikiye katlanır. İkiye katlanan kâğıdın bir yüzüne değişik renklerde boya damlatılır. Kâğıt üst üste kapatılarak yavaşça bastırılır. Kâğıt açıldığında, değişik şekillerin oluştuğu görülür. Bu tarzda hazırlanan kartlar özel günlerde kullanılabilir.

➤ **Sihirli Boya**

Kâğıt üzerine mum veya pastel boya ile çeşitli şekiller resimler yapılır. Üzeri sulu boya ile boyanır. Mumla çizilen yerleri sulu boya boyamadığı için şekil olduğu gibi kalır.

Resim 1.31: Sihirli boya, kazıma resim

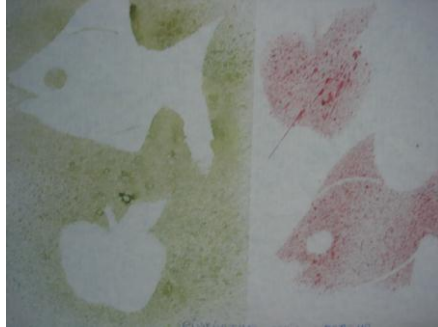
➤ **Şeker Boyası**

Resim kâğıdına istenilen şekil çizilerek şeklin içi toz şeker ile doldurulur. Bunun üzerine çeşitli renklerde sulu boya, fırça ile damlatılır. Damlatılan boyayı şeker emer, resmin kurumması beklenir.

➤ **Şekil Çıkartma**

İki çeşit şekil çıkarma çalışması yapılır.

- Şekil çıkartmada, istenilen şekil kâğıt üzerine çizilir ve kesilir. İkinci bir kâğıdın üzerine kesilen şekil yerleştirilir. Sulu boya ile boyanır. Şekli çizilen kâğıt kaldırılır. Çizilen şeklin kâğıt üzerine çıktığı görülür.
- Şekil kâğıt üzerine çizilir. Kesilerek çıkartılır. Şekli çıkarttığımız kâğıt ikinci bir kâğıt üzerine yerleştirilir. İstenilen renkte boyanır. Üstteki kâğıt kaldırıldığında şeklin ikinci kâğıda çıktığı görülür.

Resim 1.32: Şekil çıkartma

➤ **Pipetle Üfleme**

Bu yöntem için resim kâğıdı veya karton, yağlı karton kullanılabilir. Boya, çeşitli renklerde ve ayran kıvamında hazırlanır. Çocukların önünde bulunan kâğıtların üzerine birer kaşık konur. Çocuklar kamışlarla bu boyaları, kâğıdın değişik yönlerine üfleyerek desen oluştururlar.

➤ **Parmak Boya**

Çocukların severek çalıştıkları boya tekniklerinden biri de parmak boyasıdır. Ayrıca sulandırarak sulu boya elde etme imkânımız da vardır. Parmak boyası ile çalışmak için masaya tek tarafı parlak kâğıtlar konmalı veya muşamba hafif ıslatılmalıdır. Parmak boyası çocuklara genellikle renklendirilerek verilir. Çocuklar parmak boyası ile serbest olarak çalışabilirler. Çalışmalardan özel günler için kartlar hazırlanabilir.

- **Parmak Boyasıyla Çalışmada Dikkat Edilecek Noktalar**
 - Çocuklara üstlerinin kirlenmemesi için önlük giydirilmelidir.
 - Boya masasına kâğıtlar ve küçük kaplara konmuş boyalar yerleştirilir.
 - Boya yaparken renk seçimi çocuklara bırakılmalıdır.
 - Parmak boyası küçük gruplar halinde çalışılmalıdır. Çünkü öğretmen 5–6 çocuktan fazla çocuğa yardımcı olmada zorlanabilir.
 - Boya masasının üzerinde çalışılırsa çalışma bittikten sonra üzerine kâğıt kapatılır parmaklar üzerinde gezdirilerek kopyası alınır.
 - Çocuk parmak boyası çalışmaları için zorlanmamalıdır.
 - Parmak boyası yapılacak zemin hafifçe ıslatılmalıdır.
 - Hazırlanacak parmak boyası çeşitli renklerde olmalıdır.
 - Renk seçimi çocuklara bırakılmalı, kesinlikle karışılmamalıdır.
 - Parmak boyası çalışmalarında çocukların önüne değişik araç gereçler (tüy, yaprak, tahta, tarak vb.) konulmalıdır.

➤ **Parmak Boyası 1**

Malzemeler:

- 1 bardak çamaşır kolası
- 1 bardak soğuk su
- 2 bardak sıcak su
- 1/2 bardak toz sabun
- 1 çay kaşığı talk pudrası
- 1 çay kaşığı toz boya

Hazırlanışı:

Bir kap içindeki soğuk suda kola eritilir. Eritilen kola, kaynamakta olan suya azar azar katılır. Karıştırılarak berraklaşmaya kadar pişirilir. Ateşten indirilen bu karışıma toz sabun (deterjan olmamalı), talk pudrası, toz boya ilave edilip soğumaya bırakılır.

➤ Parmak Boyası 2

Malzemeler:

- 300 gram çamaşır kolası veya nişasta
- 300 gram toz sabun
- 2 bardak soğuk su
- Aldığı kadarıyla boya

Hazırlanışı:

Sabun tozu ve kola karıştırılır. Daha sonra soğuk su yavaş yavaş eklenir ve karışım püre kıvamına geldiğinde toz boya ilave edilir.

➤ Parmak Boyası 3

Malzemeler:

- 1 bardak un
- 3 bardak soğuk su
- 1 tatlı kaşığı tuz

Hazırlanışı:

Su kaynamakta olan kabın içine bir kap konularak (benmari yöntemi) un, tuz ve soğuk su koyulaşmaya kadar pişirilir. Ateşten indirildikten sonra iyice çırpılır. İstenen renk boya ilave edilerek kullanılır.

Resim 1.33: Parmak boyası

➤ Kâğıt Çalışmaları

Kâğıt çalışmalarında çeşitli cins, boy ve renkteki kâğıtlar kullanılabilir.

Bunlar arasında el işi kâğıtları, teksir kâğıtları, kalın paket kâğıtları, krapon, karton, renkli fon kartonları, eski gazete ve dergi sayfaları, tuvalet kâğıtları, kese kâğıtları, kraft kâğıtları takvim ve afişlerin renkli yüzeyleri ve resim kâğıtları sayılabilir.

Kâğıt çalışmaları belli tekniklerle yapılır. Bu teknikler yırtma yapıştırma, yuvarlama, buruşturma, kesme katlama, delme veya bunların bazılarının bir arada kullanılmasıyla uygulanmaktadır.

Kâğıt işleri, çocukların en çok sevdikleri ve ilgilendikleri etkinliklerden biridir. Çocukların bu ilgilerini olumlu şekilde yönlendirmek ve gelişimlerine katkıda bulunabilmek için kâğıt işlerini çocuğun gelişim seviyesine göre düzenlemek gerekir.

• Kâğıt Çalışmalarının Çocuğun Gelişimine Yararları

- Çocukların el becerilerini geliştirmelerine imkân sağlar.
- Şekil, uzun, kısa gibi kavramlarının gelişmesine yardımcı olur.
- Yaratıcılıklarının gelişmesine yardımcı olur.
- EI-göz uyumları gelişir.
- Çocuk, bir iş başarmanın mutluluğunu yaşar.
- Kâğıt çalışmalarında kullanılan malzemeleri tanımalarına imkân sağlar.

• Kâğıt Çalışmaları Yaparken Dikkat Edilecek Noktalar

- Kâğıt çalışmalarında kullanılan araç gereçler, çocukların rahatça kullanabileceği özellikte olmalıdır (Sivri uçlu makaslar, delici-batıcı olmayan malzemeler kullanılmamalıdır.).
- Çocuklara sürekli örnek verilmemeli, amaç doğrultusunda rehberlik edilmelidir.
- Öğretmen, çocukların gelişim seviyelerini iyi bilmeli, çalışma türünü buna göre seçmelidir.
- Kâğıt çalışmalarında kullanılacak malzeme etkinlikten önce hazırlanmalıdır.
- Düz kesme, kâğıt yırtma, yuvarlama, buruşturma, delme gibi teknikler yapıldıktan sonra katlama tekniğine geçilmelidir.
- Eğitimci örnek vermekten kaçınmalı, amaç doğrultusunda rehberlik ederek yönlendirmelidir.

- **Kâğıt Çalışmalarında Gerekli Araç Gereçler ve Özellikleri**
 - **Kâğıt:** Kâğıt çalışmalarında her türlü kâğıt kullanılabilir. Dergi, mecmua, gazete kâğıtları, paket kâğıtları, el işi kâğıdı, fon kâğıdı vb. kullanılacak olan kâğıtlar rahatlıkla katlanabilmeli, kesilebilmelidir. Yapılacak çalışmanın özelliğine uygun kâğıt seçmeye dikkat edilmelidir. Örneğin kâğıt yuvarlama için yumuşak ve ince kâğıtlar, kâğıt katlama için kesin hatları belli eden kâğıtlar kullanılmalıdır.
 - **Makas:** Okul öncesi kurumlarında kullanılacak olan makas, çocukların tutabilecekleri büyüklükte olmalıdır. Çocuklara zarar vermemesi için sivri uçlu makaslar yerine ucu küt olanlar tercih edilmelidir. Makas, kâğıdı kolayca kesebilecek özellikte olmalıdır.
 - **Yapıştırıcı:** Etkinliklerde kullanılacak yapıştırıcılar, kokusuz ve iyi yapıştırma özelliğine sahip olmalıdır.

➤ **Kâğıt Çalışmaları Temel Teknikleri**

Kâğıt çalışmaları altı teknikten oluşur. Çocuğun öncelikle bu temel teknikleri uygulama becerisi geliştirilmelidir. Eğitimci kâğıt çalışmalarını planlarken yaratıcılığı ön plana çıkarabilmek için değişik özellikteki kâğıtların bir kısmını değişik şekillerde keserek (şeritler, geometrik şekiller, değişik konularla ilgili figürler) verebilir. Kâğıt çalışmalarında birkaç teknik bir arada kullanılarak değişik kompozisyonlar oluşturulabilir. Çocuklara değişik çalışmalar yaptırmadan önce makas tutma, kâğıt katlama, kesme, buruşturma, delme yuvarlama becerilerini geliştirici çalışmalar yaptırılmalıdır.

Kâğıt çalışması tekniklerinin sınırlı olması çalışmalarda yaratıcılığı da sınırlandırabilir. Bu nedenle öğretmen kâğıt çalışmalarını planlarken mümkün olduğunca yaratıcılığı ön plana çıkartmak için değişik özellikteki kâğıtların bir kısmını değişik şekillerde keserek (şeritler, geometrik şekiller, değişik konularla ilgili figürler vb.) bir kısmını kesip katlayarak (kesilmiş şekillerin bazılarını ikiye veya dörde katlama, uçlarını kıvrırma, katlanmış kâğıtların bazı yerlerini kesme vb.) bir kısmını da çocukların kesmesi için farklı şekillerde katlayarak ya da resimlerin üzerine çeşitli resimler çizerek çocuklara sunmalıdır. Çocukların yuvarlama ve yırtma yapabilmeleri için değişik özellikte kâğıtlar (kullanılmayan gazete ve mecmuaların belli sayfaları, çalışmalardan artan krapon ve el işi kâğıtları, fon kartonları vb.) kullanılmalıdır. Böylece çocuklar yukarıdaki tekniklerden istediklerini kullanarak değişik kompozisyonlar oluşturabilirler. Öğretmen çocukların çalışmalarının öncesinde ve çalışmaları sırasında kesinlikle örnek göstermemelidir. Çocuğa kazandırılması gereken bu temel teknikler şunlardır:

- **Kâğıt Yuvarlama**

Kâğıdı bir ucundan tutup kalem, makas arkası gibi aletlerle yuvarlayarak kullanma işine yuvarlama denir. Bu teknik için ince karton, fon kâğıdı, resim kâğıdı gibi kâğıtlar kullanılır. Kâğıt yuvarlama ile çeşitli süslemeler, şapkalar, insan ve hayvan figürleri, çeşitli taşıt araçları yapılabilir.

- **Kâğıt Kesme**

Kâğıt üzerine çizilen herhangi bir şeklin makas yardımıyla kesilip çıkarılmasına kâğıt kesme denir. Çocuğa önce makas tutma ve düz çizgi üzerinden kesme çalışmaları yaptırılır. Önce basit şekiller daha sonra ayrıntılı şekiller kestirilir. En çok kullanılan tekniklerdendir. Çocuklara yapıştırma resim için hazırlanan geometrik şekiller verilerek resim yapması istenebilir. Çocuklar bu şekilleri yan yana yapıştırarak çeşitli şekiller oluşturabilir.

Resim 1.34: Kâğıt işi teknikleri

- **Kâğıt Yırtma**

Kullanılmak istenen kâğıdın, istenilen şekilde makas kullanmadan elle parçalanmasına yırtma tekniği denir. Zevkle çalışılan etkinliklerden birisidir. Resim kâğıdına istenilen şekil çizilerek çocuklara verilir. Çocuklar, renkli mecmua sayfalarını elleriyle küçük parçalara bölerek resim kâğıdına çizilen şekle yapıştırabilirler. Daha sonraki aşamalarda çocuklar da kendileri resim çizerek ve kâğıtları yırtarak yapıştırabilir ya da doğrudan doğruya yırtma yapıştırma ile resim yapabilirler. Bu tür çalışma çocuğu yaratıcılığa yöneltmede çok yararlıdır.

- **Kâğıt Katlama**

Kâğıda istenilen şekilde kesin hatlar kullanarak şekil vermeye kâğıt katlama (origami) denir. Katlama tekniği kullanılarak değişik şekiller elde edilebilir. Mukavva hariç her türlü kâğıtla katlama yapılabilir. Kâğıt katlama ile kedi merdiveni, çeşitli hayvan figürleri, sepet, bardak ve çeşitli şapkalar vb. yapılabilir. Katlamalar çok çeşitlidir. Katlama için ince ve kolay yırtılmayan kâğıtlar kullanılmalıdır. Katlayarak ev, kuş, uğur böceği, fil, civciv, çiçek, ağaç vb. yapılabilir.

Katlayarak kesme işlemi için çocukların kolay kesebileceği ince kâğıtlar tercih edilmelidir. Çeşitli motifler katlayıp keserek yapılabilir. Seri resimler el işi kâğıdının eşit

aralıklarla bir içe bir dışa katlanmasıyla yapılır. Üstüne istenilen figürler çizilir. Çizimde en önemli nokta, resmin her iki yanında mutlaka kesilmedik yerler kalmalıdır. Resim, çizilen yerlerden kesilip açıldığında yan yana figürler elde edilir.

- **Kâğıt Buruşturma**

Kullanılacak olan kâğıdın (yumuşak bir kâğıt olmalı), değişik boyutlarda buruşturularak toplar, yuvarlaklar oluşturmak için kullanılmasıdır. Kâğıtları parmakla ya da avuç içinde buruşturarak oluşturulan bir çalışmadır. Ayrıca el işi kâğıtları buruşturulup tekrar açılarak da değişik doku verilerek kullanılabilir.

- **Kâğıt Delme**

Delgi zımba veya çeşitli araçlar kullanılarak (ucu sivri olmayan) kâğıtlar üzerinde delikler açma ise kâğıt delme tekniğidir.

Resim 1.35: Kâğıt işi süsleme

➤ **Kâğıt İşleri ile Süslemeler**

Anaokulunda kullanılan kâğıt işlerinin başında süslemeler gelir. Kâğıttan yapılacak süslemeler için daha çok krapon kâğıdı, mecmua sayfaları, el işi kâğıdı, fon kâğıdı ve karton kullanılabilir. Kâğıttan yapılan süslemeler özel günlerde, bayramlarda, doğum günlerinde ayrıca anaokulu süslemesinde kullanılabilir.

Kâğıttan yapılan süslemeler şunlardır:

- Zincirler: Çok çeşitli şekillerde hazırlanabilir.
- Kedi merdiveni: Krapon kâğıdı ile yapılan bir süslemedir.
- Kâğıt fener: Fon kartonla yapılır. Değişik şekillerde yapılabilir.
- Mobil: Mobillerin pek çok çeşitleri vardır. İstenilen figürler kesilir. Farklı uzunluklardaki iplere dizilir. Kartondan yapılacak ince uzun silindire ya da tahta çubuklara tutturulur.

- Çiçek yapımı: Çiçek yapımı için en uygun kâğıt, kolay bükülen krapon kâğıdıdır. Krapon kâğıdından çok çeşitli çiçek yapılabilir.

Maske Kukla Şapka ve Çantalar

Şapka ve çanta yapımı için karton, gazete kâğıdı vs. kullanılır. Güneşten korunmak için gazete kâğıdından basit şapkalar yapılır. Mukavva ve kartondan yapılan süslü şapkalar, özel günlerin kutlanmasında kullanıldığı gibi drama etkinliklerinde de kullanılabilir. Şapka ve çantalar kedi merdivenleri, ince uzun şeritler ve yaldızlı kâğıtlarla süslenebilir.

Resim 1.36: Kâğıt işi maskeler

Maskeler karton ve fon kâğıdından yapıldığı gibi kese kâğıdından da yapılabilir. Maske yapılacak kese kâğıtları çocukların başının sığabileceği büyüklükte ve kolay yırtılmayan kâğıttan yapılmış olmalıdır. Maske yapımı için alınan kese kâğıtlarına istenilen hayvan ya da insan figürü çizilir, göz, ağız yerleri kesilerek çıkarılır. Boya ve şeritlerle istenilen şekilde süslenir. Kese kâğıdı, ilaç kutuları, deri, tüy gibi artık malzemeleri kullanarak da kukla yapılabilir.

➤ Kolaj (Yapıştırma Resim) Çalışmaları

Çeşitli artık kâğıt, karton, mukavva, fon kâğıdı vb. malzemelerin karton, plastik kutu gibi malzemeler üzerine yapıştırılarak yapılan çalışmadır. Çocukların artık materyallerle yaptıkları çalışmalar, sanat etkinliklerinden kolaj çalışmalarını açıklamaktadır. Artık materyaller çoğu zaman çocuklar için satın alınan çok pahalı oyuncaklardan daha değerli olabilmektedir. Günlük hayatımızda kullanıp çöpe attığımız özelliği bozulmamış pek çok malzeme vardır. Çocuklar çeşitli artık malzemeleri keşfederek ve onları bir araya getirerek, ortaya değişik ürünler çıkarırlar. Artık malzemelerin kullanımı aynı zamanda ekonomiktir.

➤ Artık Malzemelerle Çalışmanın Çocuğun Gelişimine Etkisi

- Çocuğun el becerilerini geliştirir.
- Çocuğun düşüncelerini nesnelere ifade etmesini sağlar.

- Proje geliştirme becerileri kazandırır.
- El-göz koordinasyonunu geliştirir.
- Yaratıcılığının, hayal gücünün gelişimini destekler.
- Araştırma, keşfetme becerisi kazandırır.
- İlgi çekici değişik eserler ortaya koymasıyla başarı duygusunu tattırır.
- Çocuklar değişik malzemeleri tanır ve yeni sözcükler öğrenirler.
- Çocuklar iş birliğini öğrenirler. Problem çözme yetenekleri gelişir.
- Çocuklar istedikleri teknik ile malzemeyi seçmede özgür bırakılırsa kendi buluşlarını rahatlıkla ortaya koyabilirler.

Kullanılabilecek artık materyaller: Çocuklara zarar vermeyecek her türlü malzeme kullanılabilir. Bunlar çeşitli karton kutular, dergiler, çam kozalakları ve ağaç kabukları, deniz kabukları, çakıl taşları, değişik tahıl ve tohumlar, yumurta kabukları, pet şişeler, bitmiş makaralar, şampuan ve deterjan kutuları, kumaş parçaları, ambalaj kutuları, düğmeler, rulolar, tüyler, deri parçaları, yumurta kolileri, plastik kaplar, kavanozlar, kuru yemiş kabukları, köpükler, köpük tabaklar, ağaç dalları, boncuklar, ip, yün ve kumaş parçaları, şişe kapakları ve mantarlar, kâğıt havlu ruloları, tahta parçaları kullanılmış kartlar, kuru çiçekler ve yapraklar olabilir.

➤ **Artık Malzemelerin Kullanılır Duruma Getirilmesi**

Artık malzemeler öncelikle öğretmen tarafından gözden geçirilmeli ve kullanılabilir hale getirilmelidir. Çünkü bu materyaller önceden kullanılmış oldukları için sıhhi olmayabilir. Öğretmenin bu malzemeleri çocukların kullanabilecekleri biçime getirmesi, çocuklarda ilgi ve isteği arttırma açısından önemlidir. Bunun için temizlenmesi gerekenler temizlenir, kullanımında çocuğa zarar verecek malzemeler üzerinde de gerekli değişiklikler yapılır. Yün, deri, kumaş parçaları uygun boy ve şekillerde kesilir. Tüm malzemeler düzenlenip gruplandıktan sonra çocukların istedikleri zaman ulaşabilecekleri malzeme dolabına yerleştirilir. Malzemelerin yeterli miktarda olmasına ve çeşitli olmasına özen gösterilmelidir.

- **Proje çalışması:** Proje çalışmasında birkaç çocuk bir arada ilgilerini çeken bir konu üzerinde çalışabilirler. Proje çalışması, çocuklar arasında etkileşimi ve iş birliğini kolaylaştırır. Eğitimci, proje çalışmasına hazır olan çocukları, proje çalışması yapmaya yönlendirmelidir. Onlara birbirlerini dinleme alışkanlığı kazandırdığı gibi problem çözme yeteneklerinin gelişmesine de yardım eder. Bu teknik uygulanırken önemli olan çocukların kendi buluşlarını ortaya koymalarıdır. Bunun için de diledikleri materyali ve tekniği denemede özgür olmalıdırlar. Öğretmen, çocuklara yön vermeye çalışmamalı, konuya uygun birkaç değişik teknik ve materyali bir arada kullanmalıdır.

Resim 1.37: Artık malzemelerle çalışmalar

UYGULAMA FAALİYETİ

Çeşitli ortamlarda serbest zaman etkinliklerini gözleyip inceleyiniz ve çeşitlerini araştırınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Serbest zaman etkinliklerini nerelerden ve nasıl araştıracağınızı önceden belirleyiniz.	➤ Araştırmanızı not edebileceğiniz düzgün dosya kâğıtları, fotoğraf makinesi, ürün dosyası, araştırma formları ve kalem bulundurunuz.
➤ Serbest zaman etkinliklerini araştırırken dikkat edeceğiniz hususları belirleyiniz.	➤ Serbest zaman etkinliklerini araştırırken hazırlanışına ve sunuluşuna dikkat ediniz.
➤ Serbest zaman etkinliklerinin çocuklara sağladığı yararları araştırıp not ediniz.	➤ Serbest zaman etkinliklerinin çocuklara sağladığı yararlarla ilişkin somut örnekleri yazınız.
➤ Araştırdığınız serbest zaman etkinliklerini dersinizde arkadaşlarınızla ve öğretmeninizle paylaşmak üzere doküman hazırlayınız.	➤ Serbest zaman etkinliklerinin neler olduğunu basılı kaynaklardan, <i>internetten</i> araştırınız. ➤ Çalışmanızın amacına ulaşabilmesi için araştırmalarınızı mutlaka arkadaşlarınızla ve öğretmeninizle paylaşarak benzer etkinliklerin uygulanışını karşılaştırınız.
➤ Araştırmalarınız sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında tartışmaya sunarak serbest zaman etkinlikleri ürün dosyası geliştiriniz.	➤ Araştırmalarınız sonucunda serbest zamanda kullanabileceğiniz ürün dosyası oluşturmaya çalışınız.

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme ölçütleri	Evet	Hayır
1. Serbest zaman etkinliklerini nerelerden ve nasıl araştıracağınızı önceden belirlediniz mi?		
2. Serbest zaman etkinliklerini araştırırken dikkat edeceğiniz hususları belirlediniz mi?		
3. Serbest zaman etkinliklerinin çocuklara sağladığı yararları araştırıp not ettiniz mi?		
4. Araştırdığınız serbest zaman etkinliklerini dersinizde arkadaşlarınızla ve öğretmeninizle paylaşmak üzere doküman hazırladınız mı?		
5. Araştırmalarınız sonucu elde ettiğiniz bilgileri sınıf ortamında tartışmaya sunarak serbest zaman etkinlikleri ürün dosyası geliştirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda "Hayır" şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise "Ölçme ve Değerlendirme"ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Yetişkinlerin çocuklara kazandırmak istedikleri davranışları, hikâye kahramanları daha kolay verir.
2. () Kitaplar, çocukların hayal gücünü zenginleştirir.
3. () Çocuklara seçilecek kitapların resimleri az, yazıları fazla olmalıdır.
4. () Kitapların yerleştirileceği raflar çocukların boyuna göre olmalıdır.
5. () Kitaplar raflara üst üste yerleştirilmelidir.
6. () Bireyin fenle ilişkisi, çevresi ile etkileşime geçtiği andan itibaren başlar.
7. () Çocuklar ilgi duydukları şeyi oyun yolu ile öğrenmekten büyük zevk alırlar.
8. () Fen ve matematik köşesi sınıfın herhangi bir yerinde düzenlenebilir.
9. () Fen ve matematik köşesinde yetiştirilen bitkiler mutlaka bu köşede bulunmalıdır.
10. () Fen köşesinde öğretmenin en önemli görevi öğrenmeyi çocuklara sevdirmektir.
11. () Kâğıt işleri çocukların yaratıcılıklarının gelişmesine yardımcı olur.
12. () Kâğıt işleri çocukların el becerilerini geliştirir.
13. () Kâğıt işi etkinliklerinde çocuklara ince, kolay yırtılabilen kâğıtlar verilmelidir.
14. () Kâğıt işleri çalışmalarında, seçilen etkinliğin çocukların seviyelerine uygun olmasına dikkat edilmelidir.
15. () Kâğıt çalışmalarında çocuklara sivri uçlu makaslar verilmelidir.
16. () Çocuklara kâğıtlarla değişik çalışmalar yaptırmadan önce makas tutma, kâğıt buruşturma, kesme gibi ön çalışmalar yaptırılmalıdır.
17. () Kedi merdiveni, fener, zincir, kâğıt işleri temel tekniklerindedir.
18. () Kullanılan kâğıdın istenen şekilde elle parçalanmasına yırtma tekniği denir.
19. () Artık malzemeler kullanılmadan önce, öğretmen tarafından gözden geçirilmelidir.
20. () Proje çalışmasında birkaç değişik teknik ve materyal bir arada kullanılır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı, cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında serbest zaman etkinliklerini hazırlayabilecek ve uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilecek serbest zaman etkinliklerini basılı kaynaklardan, *internet* arama motorunu kullanarak araştırınız.
- Serbest zaman etkinlikleri konusunda uzman olan kişilerle görüşünüz.

2. SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİNİ HAZIRLAMA

"KÜÇÜK HANIMLAR; KÜÇÜK BEYLER!"

SİZLER HEPİNİZ GELECEĞİN BİR GÜLÜ, YILDIZI VE İKBAL İŞİĞİSİNİZ. MEMLEKETİ ASIL İŞİĞA BOĞACAK OLAN SİZSİNİZ."

K.ATATÜRK

"İNSANIN ZİHNİ DÜŞÜNMEYE, DİLİ KONUŞMAYA, ELİ DE BİR ŞEYLER YARATMAYA YARAR."

J.A. COMENIUS

2.1. Serbest Zaman Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

Serbest zaman etkinliklerinin planlaması, uygulanması ve değerlendirilmesinde dikkat edilmesi gereken noktalar, sanat etkinlikleri ve ilgi köşeleri olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

2.1.1. Sanat Etkinliklerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

Sanat etkinlikleri için kullanılan tekniklere, araç gereç seçimine, bunların sunulmasına, uyarıcı ortamın hazırlanmasına ilişkin dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Bunlar göz önüne alınmadığında eğitimci, sanat etkinliklerinden beklediği sonucu alamaz.

Eğitimci, çocukların sanat etkinlikleri ile ilgi köşelerinde oyun etkinliklerine aynı anda katılmalarını sağlayacak şekilde planlanma yapmalıdır. Sanat etkinliklerinden yoğurma maddeleriyle çalışma, kâğıt çalışmaları, boya çalışmaları ve kolaj çalışmalarına günlük planda ele aldığı amaç ve kazanımlar doğrultusunda yer vermelidir.

- Çocukların duyu ve düşüncelerini açıklamalarına olanak veren bir ortam yaratılmalıdır.
- Çocukların estetik gelişimine yardım edecek malzeme ve yöntem seçilmelidir.
- Çocukların bağımsız bir kişilik kazanmalarını sağlayacak çalışmalara yer verilmelidir.
- Çocukların gelişim düzeyleri ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Çocukların sanat malzemelerini keşfetme onlarla denemeler yapmada kendilerini rahat hissedecek olanaklar sağlanmalıdır.
- Sanat çalışmalarını önceden planlanıp araç gereç, yer, temizlik ve zamanı ayrıntılı biçimde uygulamaya koymalıdır.
- Örnekler yapıp önerilerde bulunmak yerine sadece malzemelerin kullanılması açıklanmalıdır.
- Çocukların çalışmaları üzerine tarih, isim yazılarak titizlikle saklanmalı ve sergilenmelidir.
- İmkânlar ölçüsünde etkinliğin hazırlanmasında, temizlikte, planlamada çocuklardan yardım alınmalıdır.
- Uygun yer ve zamanda çocuğun başarısına destek ve imkan sağlayarak gerçeğe dayalı övgülerde bulunarak çocuğu desteklemelidir.
- Çevre ve doğadaki güzelliklere çocuğun ilgisi çekilmelidir.
- Çocukların sanat etkinliklerinde rahat çalışabilecekleri bir ortam hazırlanmalıdır.
- Sanat etkinlikleri çocukların yaratıcılığını geliştirecek şekilde planlanmalı, bu çalışmalar sırasında çocuklara kesinlikle örnek gösterilmemelidir.
- Öğretmen sanat etkinlikleri sırasında çocukların çalışmalarına müdahale etmemelidir.
- Gerektiğinde eğitimci, araç gereçlerin kullanımına ilişkin bilgiler vermelidir.
- Çocuklara sanat etkinliklerinde yeterli sayıda, farklı özelliklerde, çok çeşitli materyaller sunulmalıdır.
- Materyaller, çocuklara karışık bir şekilde değil de belli bir düzen içerisinde verilmelidir.
- Sanat etkinlikleri sırasında çocukların yaptıkları çalışmalara isimleri, çalışmanın tarihi, gerektiğinde çalışmayla ilgili kısa notlar yazılarak sergilenmelidir.

- Çocukların çalışmaları sergilendikten sonra kendilerine ait dosyalarda veya uygun bir yerde saklanmalıdır.
- Eğitimci, çocukların çalışmalarını değerlendirirken kıyaslamalar yapmamalı ve çocukları etiketlememelidir.
- Eğitimci, çocukların çalışmalarını kendi güzellik anlayışına göre değil çocukların gelişim özelliklerini dikkate alarak değerlendirmelidir.

2.1.2. İlgi Köşelerinin Planlanıp Uygulanmasında ve Değerlendirilmesinde Dikkat Edilecek Noktalar

İlgi köşelerinin düzenlenmesi, eğitim ortamının hazırlığıyla ilgili yapılan çalışmaların bir yönünü oluşturmaktadır. Çocuklar için seçilen araç gereçlerin özellikleri kadar bunların sunulması da önemlidir. İlgi köşelerinin düzenlenmesinde dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- İlgi köşeleri çocuğun dikkatini çekecek şekilde düzenlenmeli, bu köşede bulunan materyaller karışık bir şekilde değil belli bir düzen içerisinde sunulmalıdır.
- Fiziki koşullar göz önüne alınarak mümkün olduğunca ilgi köşelerinin tamamına yer verilmeye çalışılmalıdır.
- Sakin ve sessiz etkinlikleri içeren ilgi köşeleri yan yana getirilmeye çalışılmalıdır.
- İlgi köşeleri, grup trafiği dikkate alınarak çocukların hareket özgürlüğünü kısıtlamayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Her ilgi köşesi için çocukların oynayabilecekleri kadar yeterli boş alan bırakılmalıdır.
- İlgi köşeleri birbirinden oyuncak dolapları, raflar, halılar, paravanlar vb. araçlarla ayrılmalıdır.
- Her ilgi köşesi o köşenin özelliğini yansıtacak materyallerle donatılmalıdır.
- İlgi köşelerinde herhangi bir amacı olmayan, yalnızca süs unsuru taşıyan araç gereçler bulunmamalıdır.
- İlgi köşelerinin tamamına fiziki koşullar nedeniyle yer verilemediği durumlarda, amaç ve kazanımlar doğrultusunda dönüşümlü olarak yer verilmelidir.
- İlgi köşeleri çocukların oyunları sırasında tehlikeli durumlar yaratmayacak şekilde düzenlenmelidir.
- İlgi köşelerindeki materyallerde amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda değişiklikler yapılmalı ve ilgi köşeleri zengin uyarıcılarla donatılmalıdır.

Temelinde sevgi
olan eğitim,
hiçbir zaman
başarısızlığa
uğramaz!
Pestalozzi

2.2. Serbest Zaman Etkinliklerinin Özelliklerine Uygun Araç Gereç Hazırlama

- Serbest Zaman Etkinliklerinde Kullanılacak Araç Gereç Özellikleri
 - Araç gereçler çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olmalıdır.
 - Sağlıklı, güvenli, estetik olmalıdır.
 - Sağlam, ilgi çekici, kullanışlı ve ekonomik olmalıdır.
 - Aynı amaç için kullanılsa bile çeşitli ve yeterli sayıda olmalıdır.
 - Ergonomik (çocukların rahat kullanabilecekleri boyutlarda) olmalıdır.
 - Etkinliklerin amacına hizmet etmelidir.
 - Çocukların yaşına ilgi düzeyine uygun olmalıdır.
 - Malzeme sayısı çocuklara yeterli olmalıdır.
 - Korunabilir, taşınabilir ve rahat kullanılabilir olmalıdır.
 - Günlük yaşamla ilişkilendirilebilmelidir.
 - Anlaşılır ve yalın olmalıdır.
 - Çocukların yaratıcılığını destekleyici nitelikte olmalıdır.
 - El becerilerini geliştirici nitelikte olmalıdır.
 - Çocukların tüm gelişimlerine yardımcı olabilecek nitelikte olmalıdır.

2.3. Serbest Zaman Etkinlikleri Hazırlama

2.3.1. Sanat Etkinlikleri

➤ Yoğurma Maddeleri

Çocuklara renkli tuz seramiği yuvarlaklar şeklinde verilir. Hamura şekil vermek için küçük merdaneler, plastik kalıplar verilebilir. Renkli tuz seramiğinin yanına bitmiş tükenmez kalemler, keçeli kalemler ve kalem kapakları konulur.

➤ Kâğıt Çalışmaları

Resim 2.1: Kağıt işi başlık

Farklı özelliklerde renksiz kâğıtlar koyulur. Bunların bir kısmı değişik şekillerde (belli bir şekil belirtilmeyip ikiye, dörde katlanmış, uçları birleştirilmiş vb.) katlanarak konulur. Yanına kurşun kalem, tükenmez kalem, keçeli kalemler, boya kalemleri, silgiler, kalem açacakları ilave edilir. Ayrıca kartondan ya da mukavvadan hazırlanmış değişik figürler konulur. Çocuklar figürlerin dış hatlarını çizgilerle birleştirerek kalıplar çıkarır ve kompozisyonlar oluşturabilir.

Mobiller, kuklalar, şapkalar anaokulunda uygulanan etkinliğe uygun olarak düzenlenebilir. Örneğin, orman hayvanları tanıtılıyorsa çocuklar ormanda yaşayan hayvan figürlerini keserek mobil oluşturabilirler.

➤ Boya Çalışmaları

Renkli sulu boyalar, değişik kalınlıklarda fırçalar, süngerler masalara yerleştirilir. Yanına değişik özelliklerde kâğıtlar (ambalaj kâğıtları, resim kâğıtları, beyaz kâğıtlar vb.), kumaşlar ve kumaş boyaları yerleştirilir. Pastel boyalar kalıplar resim kâğıtları, kraft kâğıtları vb. farklı ebatlarda kâğıtlar masaya bırakılır. Eğitimci elindeki materyallere göre kazanımları dikkate alarak çocukları yönlendirir.

➤ Erken Çocukluk Eğitiminde Boya Çalışmalarını Uygulama

Erken çocukluk eğitiminde boya çalışmalarına, serbest zaman etkinlikleri içinde yer verilebileceği gibi ele alınan amaç ve kazanımlar doğrultusunda farklı bir etkinlik veya diğer birkaç etkinliğin tamamlayıcısı olarak da verilebilir. Boya masası hazırlanır. Boyalar, fırçalar ve kâğıtlar, resim yapılacak masanın üzerine bırakılır.

Resim 2.2: Boya çalışmaları

Eğitimci, çocuklara boya çalışmasına başlamadan önce gerekli bilgileri vermelidir. Örnek vermemeli yalnızca yönlendirmelidir. Resim çalışmaları bittikten sonra çocuklardan yaptığı resmi anlatması istenir. Anlatılanlar kâğıdın arkasına yazılır. Yapılan resimler yayın tahtasına asılarak, çocuğun resmine önem verildiği gösterilir. Tarih sırasına göre resimler incelenerek, çocuğun gelişimi hakkında bilgi toplanır. Boya çalışmalarını uygularken öğretmen, artık malzemelerden yararlanabilir.

➤ Artık Malzemelerle Yapılan (Kolâj)Çalışma

Yaz tatilinde toplanıp saklanmış deniz kabukları, küçük deniz taşları, önceden biriktirilmiş kalem talaşları, tuvalet kâğıdı ruloları, renkli makarnalar, boyanmış pamuklar, kuru ve yeşil çimler, kuru çiçekler, bitmiş kalemler, kapaklar, çikolata ve bisküvi kutuları, kullanılmayan çerçeveler veya mukavvadan hazırlanmış çerçeveler, değişik boyutlarda kutular vb. malzemeler masalara yerleştirilir.

Resim

2.3:

Sanat

etkinliği

Erken Çocukluk Eğitiminde Sanat Etkinliklerini Planlama ve Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar

- Çocuklar masalara öğretmen tarafından önceden hazırlanıp yerleştirilen boya, yoğurma maddesi, kâğıt, artık materyal gibi malzemelerden birini kendi ilgileri doğrultusunda seçerek istedikleri çalışmayı yaparlar.
 - Eğitimci sanat çalışmalarını planlarken çocukların duyu ve düşüncelerini açıklamalarına olanak veren rahat bir ortam yaratmalıdır. Onların estetik gelişimlerine yardım edecek ve bağımsızlık kazanmalarında rol oynayacak malzeme ve yöntemi seçmeye özen göstermelidir.
 - Çocuklar, sanat malzemelerini keşfetme, onlarla denemeler yapma konusunda kendilerini rahat hissettiğinde, bu malzemelere ilgileri artacak, güvenli ve bağımsız bir kişilik geliştireceklerdir.
 - Sanat çalışmaları çocukların gelişim düzeylerine ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçilmelidir. Gelişigüzel seçilen malzemeler ve yöntem sanat etkinliklerinden beklenen yararın elde edilmesini engeller.
 - Yaratıcı bir eğitimci çeşitli artık malzemelerle sanat çalışmaları planlayarak çocukların ilgisini çeker ve yaratıcılıklarına büyük katkı sağlamış olur.
- İlgi Köşelerinin Hazırlanıp Kullanılmasında Dikkat Edilecek Noktalar**
- Çocukların yaşına, ilgi düzeyine uygun olmalı.
 - İlgi köşelerinin düzenlenişi amacına uygun olmalı.
 - İlgi köşesi malzemeleri aslına uygun olmalı.
 - İlgi köşesi malzemeleri kesici, delici, batıcı, yani zarar verici özellikte olmamalı.
 - Çocukların yaratıcılığını destekleyecek malzemelerle düzenlenmeli.
 - Çocukların tüm gelişimlerine katkısı olmalı.
 - Çocukların kendilerini ifade edebilmelerine yardımcı olmalı.
 - İlgi köşelerindeki malzemeler çocukların sayısına yetecek miktarda olmalı.

UYGULAMA FAALİYETİ

Erken çocukluk eğitiminde kullanılan serbest zaman etkinliklerini araştırınız.

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilen serbest zaman etkinliklerini basılı kaynaklardan araştırınız.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Bu alanda farklı ülkelere ait basılı kaynaklara ulaşmak için üniversitelerin kütüphanelerinden yararlanabilirsiniz.➤ Kitap evlerinin eğitim ve sanat konularına ayrılmış kitap raflarından basılı kaynaklara ulaşabilirsiniz.➤ Elde ettiğiniz kaynakların kaynakça kısımlarından farklı basılı kaynakların adlarına ulaşabilirsiniz.➤ Modül sonunda verilen basılı kaynaklardan yararlanabilirsiniz.
<p>➤ Erken çocukluk dönemine uygun serbest zaman etkinliklerini (ilgi köşeleri, sanat etkinlikleri) <i>internet</i> üzerinden araştırınız.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ <i>İnternet</i> size çok yönlü bir araştırma olanağı sağlayacaktır. Hem ihtiyacınız olan bazı bilgilere kolay ulaşmanızı sağlayacak, hem de ihtiyacınız olan kaynaklar hakkında bilgi sahibi olmanızı sağlayacaktır ve kaynaklara nasıl ulaşabileceğiniz konusunda size yol gösterecektir.➤ Araştırmalarınızda <i>internet</i>teki arama motorlarını kullanarak size gereken bilgilere ulaşabilirsiniz➤ Erken çocuklukla (okul öncesi) ilgili sitelerden yararlanabilirsiniz.
<p>➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılabilen serbest zaman etkinliklerinde uzmanlığı olan kişilerle görüşme yapınız.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Basılı kaynak ve <i>internet</i> araştırmanızı tamamladıktan sonra erken çocukluk eğitiminde kullanılabilen serbest zaman etkinlikleri konusunda uzmanlığı olan kişilerden yardım alınız.➤ Görüşmeden önce soracağınız soruları hazırlayınız.➤ Görüşme sırasında not tutunuz. Görüşmeden sonra tuttuğunuz notları düzenleyip doküman hazırlayınız.
<p>➤ Erken çocukluk eğitiminde kullanılan serbest zaman etkinliklerini (sanat ve ilgi köşeleri) işletmelerde gözlem yaparak araştırınız.</p>	<ul style="list-style-type: none">➤ Erken çocukluk eğitimi veren bir işletmeye gidiniz.➤ İşletmede uygulanan serbest zaman etkinliklerini tespit ediniz.➤ İşletmede bulunan ilgi köşelerini, malzemelerini, düzenlenişini not ediniz.➤ Erken çocukluk eğitiminde

	<p>kullanılabilecek serbest zaman etkinlikleri konusunda işletmede yaptığınız gözlemlerinizi not olarak fotoğraf çekerek gözlem dokümanı hazırlayınız.</p> <p>➤ Edindiğiniz bilgilerle erken çocukluk dönemine uygun serbest zaman etkinlikleri hazırlayınız.</p>
--	---

KONTROL LİSTESİ

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri **Evet**, kazanamadığınız becerileri **Hayır** kutucuğuna (X) işareti koyarak kendinizi değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Erken çocukluk eğitiminde kullanılacak serbest zaman etkinliklerini basılı kaynaklardan araştırdınız mı?		
2. Erken çocukluk dönemine uygun serbest zaman etkinliklerini <i>internet</i> üzerinden araştırdınız mı?		
3. Erken çocukluk eğitiminde kullanılacak serbest zaman etkinlikleri konusunda uzmanlığı olan kişilerle görüşme yapabildiniz mi?		
4. Erken çocukluk eğitiminde kullanılan serbest zaman etkinliklerini, işletmelerde gözlem yaparak araştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise “Ölçme ve Değerlendirme”ye geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerin başında boş bırakılan parantezlere, cümlelerde verilen bilgiler doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

1. () Serbest zaman etkinlikleri, çocukların sanat etkinliklerine ve ilgi köşesi etkinliklerine aynı anda katılımlarını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
2. () Sanat etkinlikleri planlanırken materyaller, çocuklara karışık bir şekilde değil de belli bir düzen içerisinde verilmelidir.
3. () Sanat etkinlikleri planlanırken çocukların aynı ilgi ve beceriyi göstereceği düşünülerek sadece bir etkinlik planlanmalıdır.
4. () İlgi köşelerindeki materyallerde, amaçlar ve kazanımlar doğrultusunda değişiklik yapılmasına gerek yoktur.
5. () Kolaj çalışmaları için deniz kabukları, küçük deniz taşları, kalem talaşları, tuvalet kâğıdı ruloları, renkli makarnalar, boyanmış pamuklar, kutular vb. malzemeler kullanılır.
6. () Sanat çalışmaları çocukların gelişim düzeylerine, ilgi ve ihtiyaçlarına göre seçilmelidir.
7. () Çocukların sanat çalışmalarında seçecekleri tekniği ve malzemeyi öğretmen belirler.
8. () İlgi köşeleri birbirinden ayrı düzenlenmemelidir.
9. () Boya çalışmaları, ilgi köşesi etkinlikleri içinde uygulanır.
10. () Artık malzemelerle çalışma, çocuğun yaratıcı olmasına olanak sağlar.
11. () Öğretmen, zaman zaman çocuklarla beraber kitapların resimlerini incelemelidir.
12. () İlgi köşeleri çocukları tanımamızı, onlara rehber olmamızı, problemlerini çözümlenmemizi kolaylaştırır.
13. () İlgi köşesi malzemeleri kesici, delici, batıcı, yani zarar verici özellikte olmamalıdır.
14. () İlgi köşelerindeki malzemelerin sürekli olarak güncelleştirilmesine gerek yoktur.
15. () Gelişigüzel seçilen malzemeler, sanat etkinliklerinden beklenen kazanımların gerçekleşmesini engeller.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Modül Değerlendirme”ye geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Sanat etkinlikleri hangi etkinlik grubu içinde yer alır?
A) Serbest zaman etkinliği
B) Ana dili etkinliği
C) Oyun etkinliği
D) Müzik etkinliği
2. Aşağıdakilerden hangisinin sulandırılması ile sulu boya hazırlanır?
A) Macun
B) Kuru boya
C) Parmak boyası
D) Pastel boya
3. Çeşitli artık materyallerle yapılan çalışmaya ne denir?
A) Baskı çalışması
B) Kolaj çalışması
C) Kâğıt çalışması
D) Boya çalışması
4. Okul öncesi eğitim kurumlarında. sanat etkinliklerini uygularken hangisi yapılmamalıdır?
A) Çocukların duygu ve düşüncelerini açıklamalarına imkân sağlanmalıdır.
B) Çocukların el işi malzemelerini keşfetmelerine imkân sağlanmalıdır.
C) Öğretmen çocukların etkinliklerini kendi yapmalıdır.
D) Çevre ve doğadaki güzelliğe, çocukların ilgisi çekilmelidir.
5. Hangisi evcilik köşesiyle birleştirilebilecek ilgi köşesidir?
A) Trafik köşesi
B) Kostüm ve aksesuar köşesi
C) Kukla köşesi
D) Pazen tahta köşesi
6. Yumuşak materyallere elleriyle şekil verme davranışını hangi çalışmayla gözleriz?
A) Boya çalışmaları
B) Kâğıt çalışmaları
C) Yoğurma maddeleri
D) Kolaj çalışmaları

7. Çocuklara istedikleri oyuncaklarla oynama fırsatı veren sanat çalışmalarının da yer aldığı etkinlik dilimi hangisidir?
A) Serbest zaman
B) Türkçe dil etkinlikleri
C) Oyun etkinlikleri
D) Müzik etkinlikleri
8. Aşağıdaki malzemelerle hangi yoğurma maddesini hazırlarsınız?
3 tabaka gazete kâğıdı, 1 bardak formika zambak, 1 bardak un veya nişasta
A) Krapon kâğıdı hamuru
B) Talaş hamuru
C) Kâğıt hamuru
D) Tuz seramiği
9. Hangisi oyun odasında bulunması zorunlu olan ilgi köşesidir?
A) Trafik köşesi
B) Evcilik köşesi
C) Kukla köşesi
D) Pazen tahta köşesi
10. Hangisi en ekonomik ve en kolay hazırlanabilen yoğurma maddesidir?
A) Talaş hamuru
B) Kâğıt hamuru
C) Macun
D) Tuz seramiği
11. Çocuğun büyük-küçük kas gelişimini olumlu etkileyen, değişik projeler geliştirmesine zemin hazırlayan ilgi köşesi hangisidir?
A) Evcilik köşesi
B) Blok köşesi
C) Masa oyuncakları köşesi
D) Kitap köşesi
12. Anaokulunda öğretmen, çocukları resim yapmaya nasıl teşvik etmelidir?
A) Bol bol boya ve kâğıtlar vermeli
B) Çocuğun yaptığı resme değer vermeli
C) Çocuğun kendi başına resim yapmasına izin vermeli
D) Yukarıdakilerin hepsi
13. Hangisi yoğurma maddesi değildir?
A) Tuz seramiği
B) Parmak boyası
C) Kâğıt hamuru
D) Plastirin

14. Hangisi kâğıt işi tekniği değildir?
- A) Kâğıt kesme
B) Kâğıt baskısı
C) Kâğıt yuvarlama
D) Kâğıt katlama
15. Aşağıdaki ifadelerden hangisi kukla köşesinin çocuğun yaratıcılığına katkısını açıklamaktadır?
- A) Kukla köşesinde çocuklar duygularını ifade ederler.
B) Kukla köşesi, çocuklara düşüncelerini açıklama imkânı tanır.
C) Kukla köşesinde çocuklar kendilerini ifade ederler.
D) Kukla köşesinde çocuklar hayalinde canlandırdıkları kuklaların kişiliğini ifade ederler.
16. Aşağıdaki etkinliklerden hangisi yaratıcılığa daha yatkındır?
- A) Tuz seramiği ile çalışma
B) İpe makarna dizme
C) Patates baskısı yapma
D) Bir şeklin içini mercimekle doldurma
17. Şeker boya, hangi boya ile yapılır?
- A) Sulu boya
B) Yağlı boya
C) Pastel boya
D) Kuru boya
18. Aşağıdakilerden hangisi sanat etkinliklerinin çocuklara olan yararları arasında yer almaz?
- A) Kendini sözlü olarak ifade etmeyi öğrenir.
B) Matematiksel kavramların gelişimine yardımcı olur.
C) Küçük ve büyük kas gelişimini destekler.
D) Çevresine ve doğaya karşı olan duyarlılığını geliştirir.
19. Aşağıdakilerden hangisi sanat etkinlikleri sırasında öğretmenin göstereceği olumlu davranışlar arasında yer alır?
- A) Çocukları yaratıcılığa yönleltmeli ve yapıcı olmalıdır.
B) Çalışması güzel olan çocukları arkadaşlarının içinde örnek göstermelidir.
C) Çocukların yanlışlarını düzeltmelidir.
D) Çocuklara çalışmalarla ilgili örnekler yapmalıdır.
20. Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi dönemde kullanılan boya çalışmaları arasında yer almaz?
- A) Sulu boya çalışmaları
B) Pastel boya çalışmaları
C) Guvaş boşa çalışmaları
D) Parmak boyası çalışmaları

21. Aşağıdakilerden hangisi sulu boya çalışmalarında dikkat edilecek ilkeler arasında yer almaz?
- A) Sulu boya çalışmalarında kalın fırçalar kullanılmalıdır.
B) Fazla derin olmayan, geniş ağızlı boya kapları kullanılmalıdır.
C) Çocukların önüne iki renk boya konulmalıdır.
D) Çalışmalar sırasında çocuklara önlük giydirilmelidir.
22. Aşağıdakilerden hangisi sulu boya ile yapılan baskı çeşitleri arasında yer almaz?
- A) Püskürtme
B) Fırça baskısı
C) Sünger baskısı
D) Makara baskısı
23. Parmak boyası çalışmalarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- A) Parmak boyası çalışmalarında çocuklara önlük giydirilmemelidir.
B) Çocuklar parmak boyası çalışmaları için zorlanmamalıdır.
C) Parmak boyası yapılacak zemin ıslatılmalıdır.
D) Parmak boyası çeşitli renklerde hazırlanarak çocuklara verilmelidir.
24. Aşağıdakilerden hangisi, pastel boya ile yapılan çalışmalar arasında yer alır?
- A) Damlatma
B) Kazıma resim
C) Üfleme boya
D) Sihirli boya
25. Aşağıdakilerden hangisi, yoğurma maddelerinin çocuklara sağladığı yararlar arasında yer almaz?
- A) Çocuğun sanata karşı ilgisini arttırma
B) EI becerilerini geliştirme
C) Duygusal rahatlık sağlama
D) Büyük kas gelişimine yardım etme
26. Aşağıdakilerden hangisi, yoğurma maddeleri çalışmalarında olmaz?
- A) Yoğurma maddeleri çocuklara elma büyüklüğünde toplar halinde sunulur.
B) Yoğurma maddeleriyle birlikte çeşitli artık materyaller de verilmelidir.
C) Yoğurma maddeleriyle çalışmaya başlamadan önce masalar hazırlanmalıdır.
D) Yoğurma maddeleriyle çalışırken öğretmen, çocuklara model vermelidir.
27. Aşağıdaki malzemelerden hangisi tuz seramiği yapımında kullanılmaz?
- A) Un
B) Tuz
C) Kitre
D) Su

28. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan sanat çalışmaları programda hangi etkinlik içinde yer alır?
- A) Ana dili etkinlikleri
 - B) Serbest zaman etkinlikleri
 - C) Müzik etkinlikleri
 - D) Oyun etkinlikleri

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	Y
10	D
11	D
12	D
13	D
14	D
15	Y
16	D
17	D
18	D
19	D
20	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	D
6	D
7	Y
8	Y
9	Y
10	D
11	D
12	D
13	D
14	Y
15	D

MODÜL DEĞERLENDİRME'NİN CEVAP ANAHTARI

1	A
2	C
3	B
4	C
5	B
6	C
7	A
8	C
9	B
10	D
11	B
12	D
13	B
14	B
15	D
16	A
17	A
18	B
19	A
20	C
21	C
22	A
23	A
24	B
25	D
26	D
27	C
28	B

KAYNAKÇA

- ACUN Suna, Gülay ERTEN, **Okul Öncesi Eğitimi**, Esin Yayınevi, İstanbul,1993.
- ARAL Neriman, Adalet KANDIR, Münevver Can YAŞAR, **Okul Öncesi Eğitim 1**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2001.
- ARI Meziyet, Elif Çelebi ÖNCÜ, **Fen-Doğa ve Matematik Uygulamaları**, Kök Yayınları, Ankara, 2005.
- KOMİSYON, Gazi Üniversitesi, **Anaokulu/Anasınıfı Öğretmen El Kitabı**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1999.
- KOMİSYON, **5. Okul Öncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri**, Antalya, Ya-Pa Yayınları, İstanbul,1987.
- MADEN ELLİALTIOĞLU Fahriye, **Nesneler Kavramlar Etkinlikler**, Gerhun Yayınları, Ankara, 2006.
- MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, **METGE Modülleri**, Ankara, 1996.
- NAMLI Ayşen, **Okul Öncesi Eğitimde Araç Geliştirme**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2003.
- OĞUZKAN Şükran, Gülseren TÜR, **Anaokullarında Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, Bilim Yayınları, Ankara, 1987.
- OĞUZKAN Şükran, Özgör DEMİREL, Gülseren TÜR, **Okul Öncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 1981.
- TURLA Ayşe, **Okulöncesi Eğitimde Maskeler-Kostümler ve Başlıklar**, Gerhun Yayınları, Ankara, 2006.
- ÜLKÜER Nurper, **Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulama**, G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları, No:24, Ankara,1989.